

ANNUAL MAGAZINE

No.1

ACADEMIC PARTNERSHIP



SUPPORTED BY

National Research
Council of Thailand



2021

SDG Highlights

A YEAR THROUGH COVID-19



SDG Highlights 2021: A Year through COVID-19

ปีที่จัดทำ: 2565

กองบรรณาธิการ:

ญาณีน จิระกิตติการ หุยากรณ์

เนตรธิดา บุญนาค

กัทรพร สิงห์ลอ

พิมพ์นารา อินตะประเสริฐ

ภัทรารุณ ภาหา

พิสูจน์อักษร:

ธนภัทร โกสุมานันท์

ออกแบบปก: บริษัท ภาพพิมพ์ จำกัด

จัดวางรูปเล่ม: วิจัยณี เสนแดง

พิมพ์ครั้งที่ 1

จำนวนพิมพ์: 200 เล่ม

จัดพิมพ์: บริษัท ภาพพิมพ์ จำกัด

Copyright

ลิขสิทธิ์ของศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

อนุญาตให้ทำซ้ำ เผยแพร่เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ห้ามมิให้นำไปใช้ในเชิงพาณิชย์

ดำเนินการโดย

เครือข่ายวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย (SDSN Thailand)

สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP)

ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move)

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สนับสนุนโดย

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)



**"This is our time.
A moment for transformation.
An era to re-ignite multilateralism.
An age of possibilities."**

António Guterres

เลขาธิการสหประชาชาติคนปัจจุบัน (คนที่ 9)

คุยกับทีมผู้บริหาร SDG Watch



ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชล บุนนาค
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและสนับสนุน
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move)

SDG Move หรือศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2559 โดยแรกเริ่มนั้นเป็นองค์กรในรูปแบบโครงการประสานงานการวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ก่อนที่จะขยับกลับเข้ามาสู่คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลังการปฏิรูประบบวิจัยของประเทศในปี 2562 ถึงกระนั้น การกิจของ SDG Move ก็ไม่เคยเปลี่ยนไป หนึ่งในภารกิจที่สำคัญคือการติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งภายในและภายนอกประเทศ และทำหน้าที่ในการรวบรวมและสื่อสารความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับนโยบายและระดับปัจเจกชนเพื่อการสร้างตระหนักรู้

ในปี 2563 ทาง SDG Move ได้ร่วมมือกับสำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP) ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานวิจัยแห่งชาติ (วช.) และเห็นว่าควรมีโครงการ SDG Watch เพื่อผลักดันภารกิจดังกล่าว เพราะในปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานวิชาการใดทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งหลังจากเกือบหนึ่งปีที่ผ่านมา โครงการ SDG Watch พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า เป็นโครงการที่สร้างคุณภาพการให้และการขับเคลื่อน SDGs โดยมีหน้าที่เป็นแหล่งความรู้เรื่อง SDGs ภาษาไทยแหล่งเดียวของประเทศ ที่คนทำงานทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม และองค์กรระหว่างประเทศจะต้องติดตามเพื่อให้ได้รับข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ และมุมมองจากผู้เชี่ยวชาญในประเด็น SDGs ที่สำคัญและเป็นที่น่าสนใจของสังคม นอกจากนี้ เรายังมองว่า SDG Watch จะเป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนมุมมองและแบ่งปันความเชี่ยวชาญของนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ ทั่วประเทศเพื่อให้พวกเราทุกคนมีความเข้าใจเกี่ยวกับ SDGs และประเด็นที่เกี่ยวข้องที่ลึกซึ้งมากขึ้น เกิดเป็นชุมชนวิชาการเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

ในฐานะผู้อำนวยการ SDG Move ผมมีความภูมิใจที่จะนำเสนอ SDG Highlights 2021: A Year through COVID-19 แก่ผู้อ่านทุกท่าน SDG Highlights ฉบับนี้จะแสดงให้เห็นถึงการทำงานของโครงการ SDG Watch ในปีที่ผ่านมา และสังเคราะห์สิ่งที่พวกเราพบจากการทำงานความรู้มาตลอดหนึ่งปี รวมถึงแสดงความมุ่งมั่นของ SDG Move คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ IHPP และผู้สนับสนุนทุกฝ่ายในการเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อน SDGs ในประเทศไทย

นี่คือปีแรกของ SDG Watch แต่ปี 2564 ก็ยังเป็นปีปฏิบัติการโดย โควิด-19 ยังไม่หายไปไหน แม้เราจะได้รู้จักกับไวรัสนี้มาจนเข้าสู่ปีที่สามแล้ว

ความยากลำบาก สับสน ความกลัว ความตายของมนุษย์ในรูปแบบของเชื้อโรคนั้นเป็นที่รับรู้ได้ว่าใกล้ชัดเจน และยาวนาน เราารู้สึกถึงความสัมพันธ์ในฐานะสิ่งมีชีวิตหนึ่งในโลกสังคมและสิ่งแวดล้อม เรารู้สึกว่าเราไม่ได้เป็นตัวตนที่ยิ่งใหญ่ ควบคุมความเป็นไปของทุกสิ่ง แต่ในขณะเดียวกัน มนุษย์ก็ระลึกได้ว่าเราได้มาไกลเหลือเกิน หากวิกฤตินี้เกิดขึ้นเมื่อ 50 ปีที่แล้ว เราคงมีอาวุธรับมือและรักษาชีวิตคนได้มากเท่านั้น ผู้คนขอบคุณและสรรเสริญบทบาทของบุคลากรภาคสาธารณสุข วิทยาศาสตร์สุขภาพ และนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนานาชาติและระดับท้องถิ่น

ณ ห้วงเวลาเดียวกัน ที่เราต่างภาวนาถึงสุขภาพที่ดี รอดพ้นและปรับตัวกับสถานการณ์โควิด-19 ได้ตลอดรอดฝั่ง ทุกคนคงรู้สึกได้ว่าชีวิตมนุษย์ภายใต้การพัฒนานั้น

ญานิน จิระกิดาการ หุยากรณ์
รองผู้อำนวยการฝ่ายองค์ความรู้ ศูนย์วิจัยและ
สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move)





ผอ. กักขพล ธรรมรังสี ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนานโยบายสุภาพ ระหว่างประเทศ (IHPP)

หนึ่งปีที่ผ่านมาของสำนักงานพัฒนานโยบายสุภาพระหว่างประเทศ (IHPP) ผ่านการดำเนินงานและถอดบทเรียนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ทำให้ได้มุมมองเกี่ยวกับ SDGs ความคืบหน้ากรอบการรับผิดชอบ (Accountability Framework) ที่ทุกคนในสังคมมีส่วนร่วมร่วมกัน ผ่าน 3 แนวคิด ได้แก่

- 1) SDGs คือ แนวทาง การพัฒนาที่ยั่งยืนที่ประชาคมโลกอยากเห็น
- 2) SDGs คือ ฐานคิด การพัฒนาที่สามารถประยุกต์ หยิบยืม ดัดแปลง ไปใช้ได้ในทุกระดับ และ
- 3) SDGs คือ ความมุ่งมั่น และความท้าทาย ร่วมกันของทุกสังคม และเหนืออื่นใด SDGs คือ โอกาส โอกาส และโอกาส

ซึ่งแน่นอนว่าการบรรลุ SDGs ต้องอาศัยการลงมือทำ (action) หากปราศจากการลงมือทำ SDGs ย่อมเป็นเพียงโอกาสที่ว่างเปล่า โดยที่ไม่มีสังคมใดสามารถบรรลุ SDGs ได้ โดยปราศจากการยอมรับการรับผิดชอบที่เข้มแข็ง เพื่อกำกับให้ทุกภาคส่วน ทุกหน่วยงาน ทุกคน "ทำสิ่งที่ควรทำและไม่ทำสิ่งที่ไม่ควรทำ" ได้

จำเป็นต้องเคลื่อนตัวด้วยสิ่งอื่นด้วย คนต้องการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นรอบตัว คนต้องการอาชีพที่ดีและสามารถเลี้ยงตนรวมถึงคนที่ดูแล คนต้องการการศึกษาที่มีคุณภาพ คนต้องการสร้างสายสัมพันธ์กับธรรมชาติ คนต้องการการปฏิบัติอย่างเสมอภาคที่เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คนต้องการธรรมาภิบาลในทุกระดับ และดูเหมือนว่าเงื่อนไขของโควิด-19 บังคับให้ทุกคนต้องประนีประนอมกับสิ่งเหล่านั้น และนั่นหมายถึงคนทำงานนอกสาขาสารธารณสุขต้องร่วมปรับตัวในการทำงานหนักเพื่อตอบสนองความต้องการที่ถูกส่งมาอีกทอดเหล่านี้

ในอีกทางหนึ่ง ผู้คนก็ได้ประจักษ์ถึงสายใยความสัมพันธ์ของสิ่งหนึ่งต่อทุก ๆ สิ่งที่เหลือในโลก สื่อต่างนำเสนอผลกระทบของโควิด-19 ที่มีต่อเรื่องเล็กและเรื่องใหญ่ ต่อคนตัวเล็กและตัวใหญ่ที่อยู่ใกล้และอยู่ไกล ต่อชีวิตของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ต่อสัดส่วนปริมาณสารอินทรีย์และอนินทรีย์จากกิจกรรมของมนุษย์ที่ปลดปล่อยสู่ดาวโลก ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับพลวัตไปกับความยั่งยืนอย่างปฏิเสธไม่ได้

SDGs ยังได้ขยายมิติการรับผิดชอบออกไปโดยกว้าง ให้ครอบคลุมพันธะหน้าที่ต่อสังคม ต่อเศรษฐกิจ และต่อโลกมิใช่เพียงพันธกิจโดยตรงของบุคคลหรือหน่วยงาน เรามักนึกถึงกลไกการรับผิดชอบว่า คือ กลไกติดตาม ซึ่งมีส่วนถูก แต่ไม่ทั้งหมด โดยเรามักไม่ได้ให้ความสำคัญกับส่วนอื่น ๆ อย่างเพียงพอ

ซึ่งภายใต้กรอบแนวคิดของโครงการเอดส์แห่งสหประชาชาติ (UNAIDS) กรอบการรับผิดชอบ ประกอบด้วย 3 กลไก ได้แก่

- 1) กลไกการติดตาม (monitor) แสดงระบบข้อมูลติดตามสถานการณ์หรือความคืบหน้า
- 2) กลไกการประเมินผล (evaluation) ซึ่งแปรข้อมูลมาเป็นความหมาย เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การรายงาน และ
- 3) กลไกการรายงาน (report) ที่รองรับไปถึงการลงมือทำ

จากที่กล่าวมาข้างต้น กรอบการรับผิดชอบเปรียบเสมือนสิ่งที่ทำให้ทุกภาคส่วนมองเห็นซึ่งกันและกันและกรอบการรับผิดชอบที่ดีควรมีส่วนผสมร่วมกันของการวางแผนที่ดี เกิดการเรียนรู้ และได้ลงมือทำร่วมกันของทั้งสังคม โดยที่ไม่เพียงแค่อตอบคำถามว่า หน่วยงานภาครัฐมีระบบรายงานข้อมูล SDGs หรือยังหรือใครเป็นผู้รายงานข้อมูล SDGs แต่คำถามอยู่ที่ว่า สังคมไทยจะร่วมกันสร้างกลไกอย่างไรให้มีข้อมูล (availability) ข้อมูลมีคุณภาพ และมีความหมาย เพื่อให้เกิดการนำข้อมูลและความรู้ที่สามารถนำไปรายงานร่วมกันกับทุกภาคส่วนอื่น ๆ ได้และนำองค์ความรู้ดังกล่าว มารองรับการลงมือทำโดยเฉพาะในระดับนโยบาย (policy actions)

หวังใจว่า SDG Highlights จะเป็นอีกย่างก้าวและเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการกิจการสร้างกรอบการรับผิดชอบสำหรับ SDGs ที่มีความหมายของสังคมไทยต่อไป

เมื่อสังคมมีข้อมูลที่มีคุณภาพ มีการเรียนรู้ และได้ลงมือทำร่วมกันภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนจึงทำให้ SDGs เกิดเป็นโอกาสที่มีความหมายอย่างที่เราควรเป็น

รายละเอียดของสิ่งเหล่านี้ได้รับการคัดลอกมาจากงานศึกษาวิจัยนัยร้อยนับพัน ผ่านการสื่อสารเป็นความรู้เป็นข้อคิด เป็นบทเรียนที่จะได้นำมาขบคิดกันไม่หวาดไม่ไหว

ฝ่ายองค์ความรู้ของ SDG Move ได้ช่วยกรองและย่อมาเสิร์ฟให้ท่านแล้ว

สิ่งที่ทุกท่านกำลังอ่านอยู่ในมือขณะนี้เป็นหนึ่งในผลผลิตแรก ๆ บนความตั้งใจที่อยากจะสื่อสาร สิ่งที่คุณทำงานเกาะติด หรือ “watch” สังเคราะห์มาได้จากการติดตามความรู้และความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านกรอบ SDGs ในยุคโควิด-19 อย่างละเอียดและต่อเนื่อง ผ่านมุมมอง-ประสบการณ์-ความเป็นตัวตนคนทำงานในแวดวง SDGs หากท่านเป็นคนหนึ่งที่อยากจะติดตามประเด็นความเคลื่อนไหวที่สำคัญในการขับเคลื่อน SDGs ในอีกปีอันหนักหน่วงที่ผ่านมา SDG Highlights ฉบับนี้นับว่าเหมาะที่จะเป็นวัตถุดิบตั้งต้นให้กับอาหารจานหลักของท่านอย่างแน่นอน

ขอขอบคุณจากใจที่เลือกหยิบมันขึ้นมา

สารบัญ

SDG Highlights 2021

A YEAR THROUGH COVID-19



คุยกับทีมผู้บริหาร
SDG Watch



สารบัญ



SDG Watch at a glance:
ภาพรวมผลงาน
SDG Watch 2564



11

Overview 5Ps of SDGs:
สถานการณ์ SDGs ในปี 2564



17

P - People:
มิติสังคมและผู้คน



31

P - Planet:
มีทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม



41

P - Partnership:
มีหุ้นส่วน
เพื่อการพัฒนา



44

บทส่งท้าย



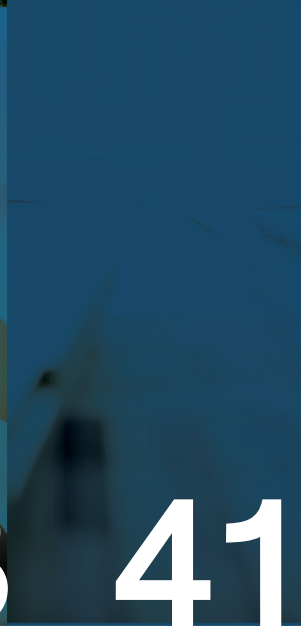
24

P - Prosperity:
มีเศรษฐกิจและ
ความมั่งคั่ง



38

P - Peace:
มีสันติภาพ



44

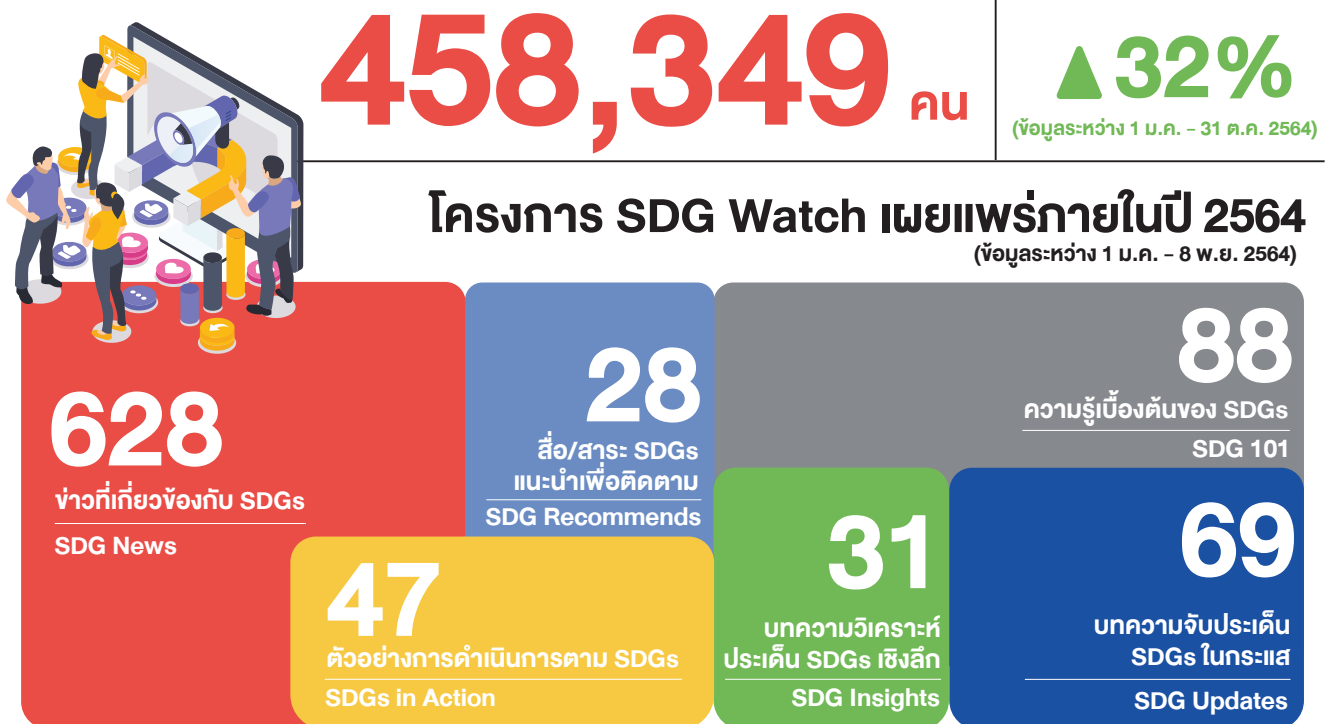
อ่านข้อมูลเพิ่มเติม



45

SDG Watch at a glance: ภาพรวมผลงาน SDG Watch 2564

SDG Watch หรือ โครงการ “การสื่อสารองค์ความรู้และติดตามสถานการณ์การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ประเทศไทย” ได้ทำหน้าที่ผลิต รวบรวม และเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ SDGs ในหลากหลายมิติ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในแรงผลักดันการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยตลอดระยะเวลาการทำงาน 1 ปีที่ผ่านมา เราได้เห็นภาพรวมของกระแสการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการสื่อสารและรับรู้ผ่านช่องทางต่าง ๆ ของ SDG Move ดังนี้



พัฒนาฐานข้อมูล SDGs

“SDG Port – Thailand”

ด้วยเอกสารตีพิมพ์/สื่อ ทั้งหมด

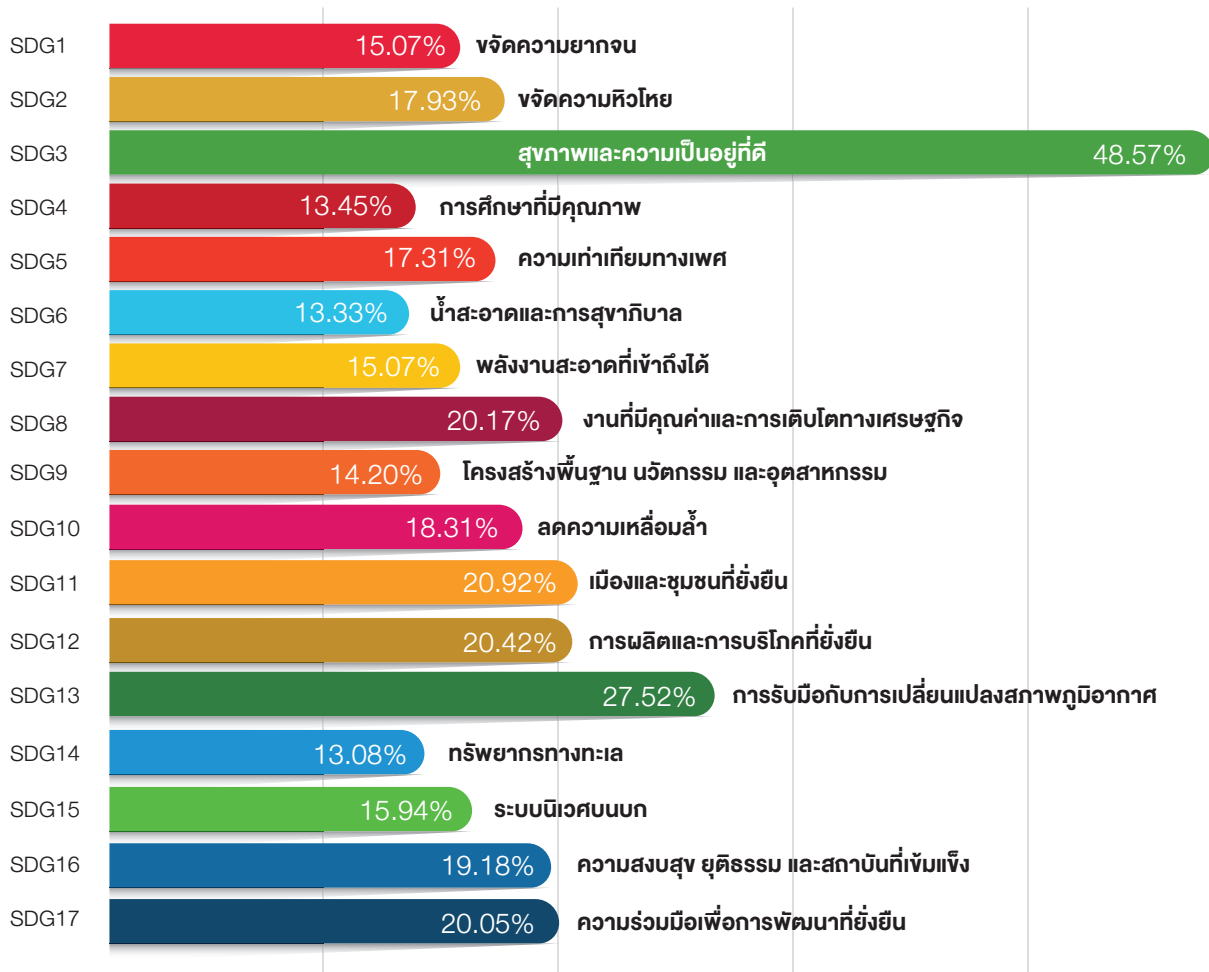
250 รายการ

จากแหล่งข้อมูลชั้นนำ อาทิ สศช., SDSN, ESCAP, WHO, FAO, ILO, UN Water, UNICEF, UNFPA และ UNESCO

โดย 25 บทความเป็นผลงานของผู้เชี่ยวชาญจาก

- ศูนย์วิจัยนโยบายด้านเศรษฐกิจสีเขียว (PRO-Green)
- ศูนย์วิจัยความเหลื่อมล้ำและนโยบายสังคม (CRISP)
- คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- คณะสัตวแพทยศาสตร์, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
- คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศูนย์นโยบายเพื่ออนาคต (Think Forward Center)
- บริษัท ป่าสาละ จำกัด
- กรมอนามัย, กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP)

สัดส่วน SDGs แต่ละเป้าหมายที่ปรากฏใน SDG News



โพสต์ที่มียอดอ่านสูงที่สุด



33,532 ครั้ง

10 ตัวอย่าง นวัตกรรมการดูแลสุขภาพ
ในยุคโควิด-19 ขนาด

14,721 ครั้ง

SDG Updates | ปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพ เมื่อโครงสร้าง
ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง กำหนดสถานะสุขภาพและ
อายุขัยของคุณไว้แล้วตั้งแต่ยังไม่เกิด

12,615 ครั้ง

อัตราค่าแรงขั้นต่ำปี 2564 ของประเทศอาเซียนเป็นหนึ่งใน
ในกลุ่มที่ต่ำที่สุดในเอเชียและต่ำกว่าประเทศที่เศรษฐกิจ
พัฒนาแล้ว

11,268 ครั้ง

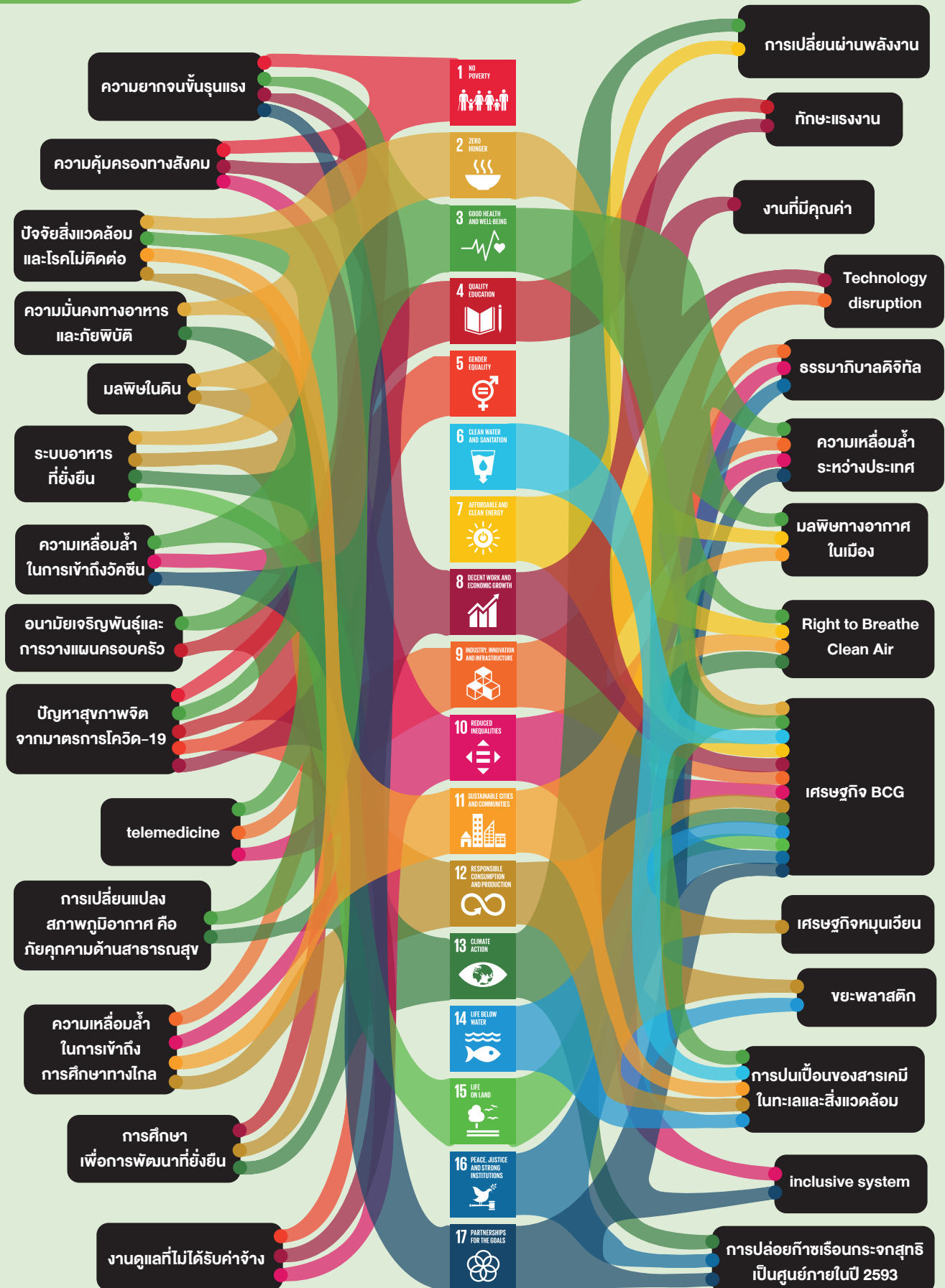
ใครควรฉีดหรือไม่ควรฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19
"Moderna mRNA-1273" และเราต้องรู้อะไรบ้าง?
WHO มีคำแนะนำ

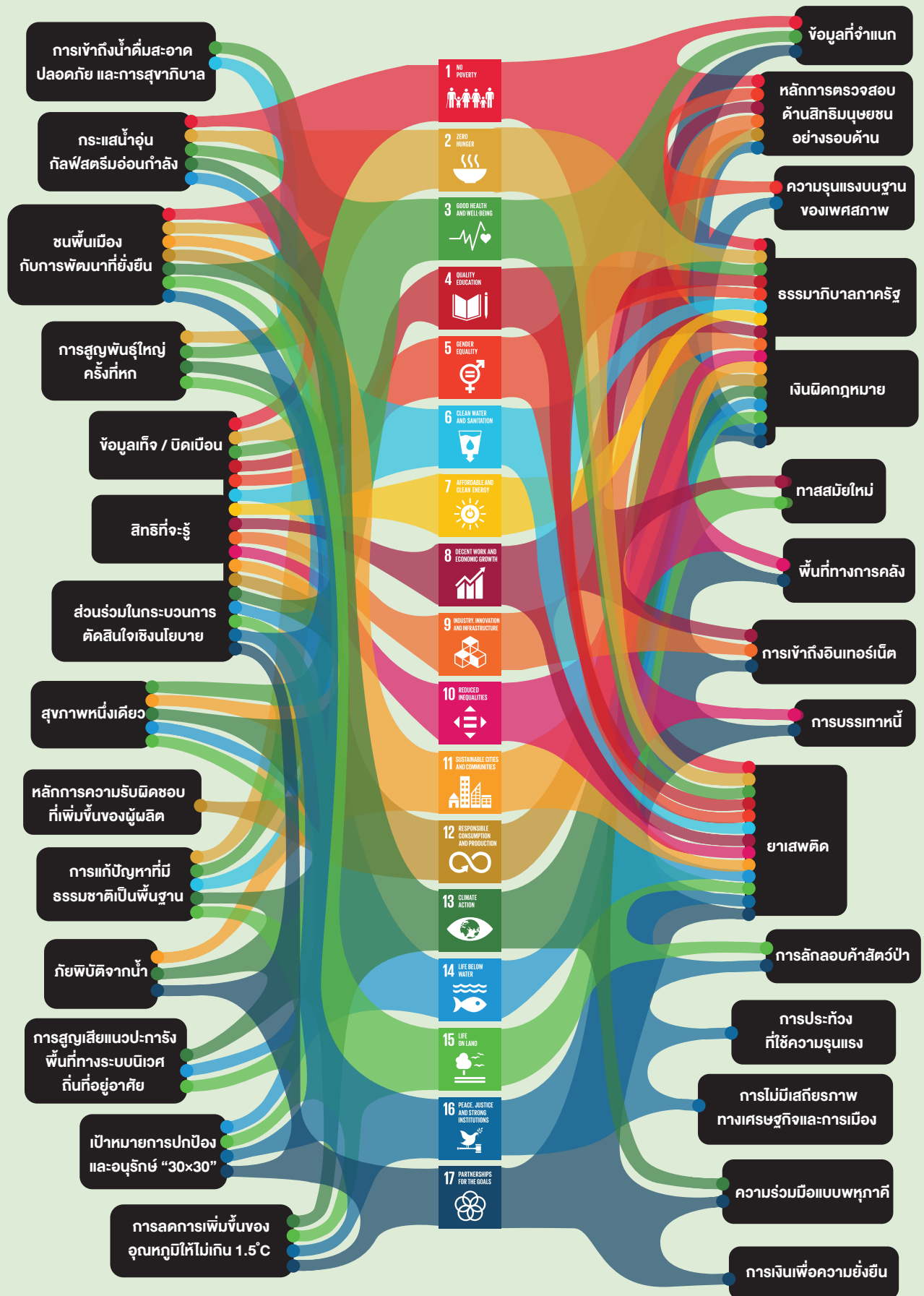
9,548 ครั้ง

SDG Insights | โครงการ 'เราชนะ' เพียงปรับปรับ
หรือจะปรับหน้าเศรษฐกิจไทย?

Interlinkages

Keywords และความเกี่ยวข้องกับ #SDGs ในช่วงปี 2564





Overview 5Ps of SDGs: สถานการณ์ SDGs ในปี 2564

เรียบเรียงโดย พิมพ์นารา อินตะประเสริฐ

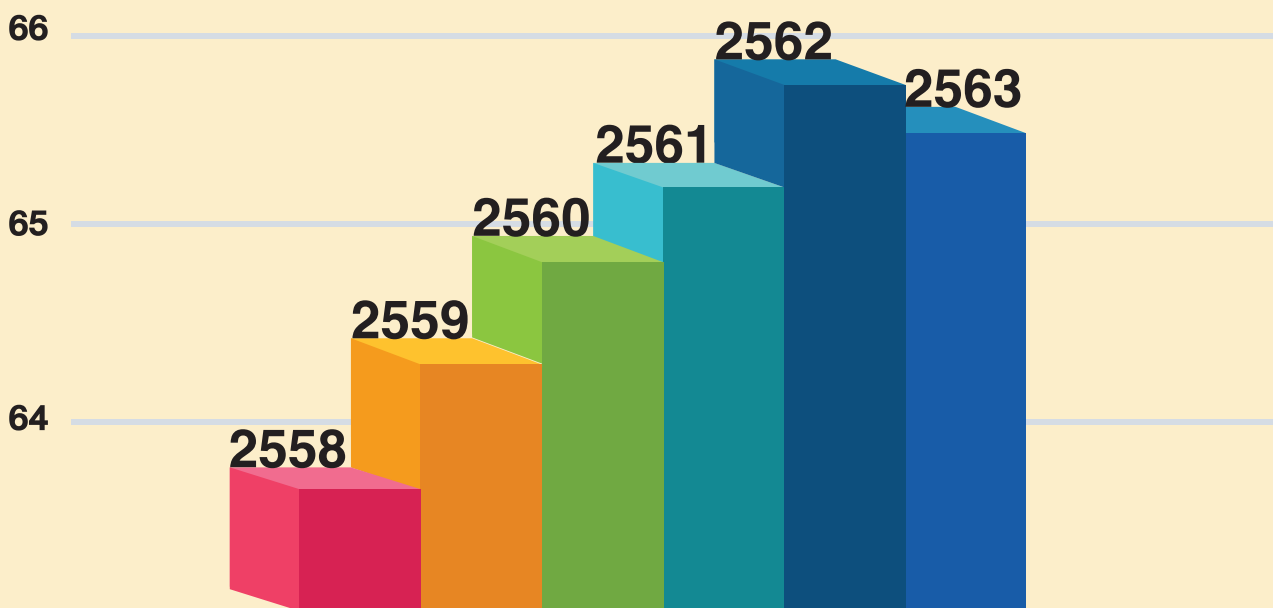
ปี 2564 นับเป็นปีที่ความเคลื่อนไหวเกือบทุกมิติของโลกกำลังเปลี่ยนทิศทางหลังจากเผชิญกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มาตั้งแต่ปี 2563 บ้างฟื้นตัวกลับมา บ้างยังคงพยายามอย่างหนักเพื่อรับมือและปรับตัว บ้างไม่สามารถฟื้นตัวและยังคงอยู่ในสภาวะถดถอย เช่นเดียวกับกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) แม้โควิด-19 จะเป็นตัวเร่งให้เราตระหนัก พร้อมกับปรับตัวเปลี่ยนพฤติกรรมให้ก้าวทันโลกใหม่ ทว่าโรคอุบัติใหม่นี้ก็ทำให้เราพลาดหลายเป้าหมายการพัฒนาที่โลกเกือบจะบรรลุ

" คะแนนความก้าวหน้าทั่วโลก ถดถอยครั้งแรกในรอบ 30 ปี "

ข้อมูลพบจาก Sustainable Development Report & SDG Index 2021 สะท้อนให้เห็นว่าปี 2564 เป็นปีแรกที่คะแนนดัชนี SDGs ทั่วโลกลดลงกว่าคะแนนเฉลี่ยจากปีก่อนหน้า สะท้อนให้เห็นว่าการแพร่ระบาด กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในปี 2573 เป็นไปได้อย่างยากขึ้น

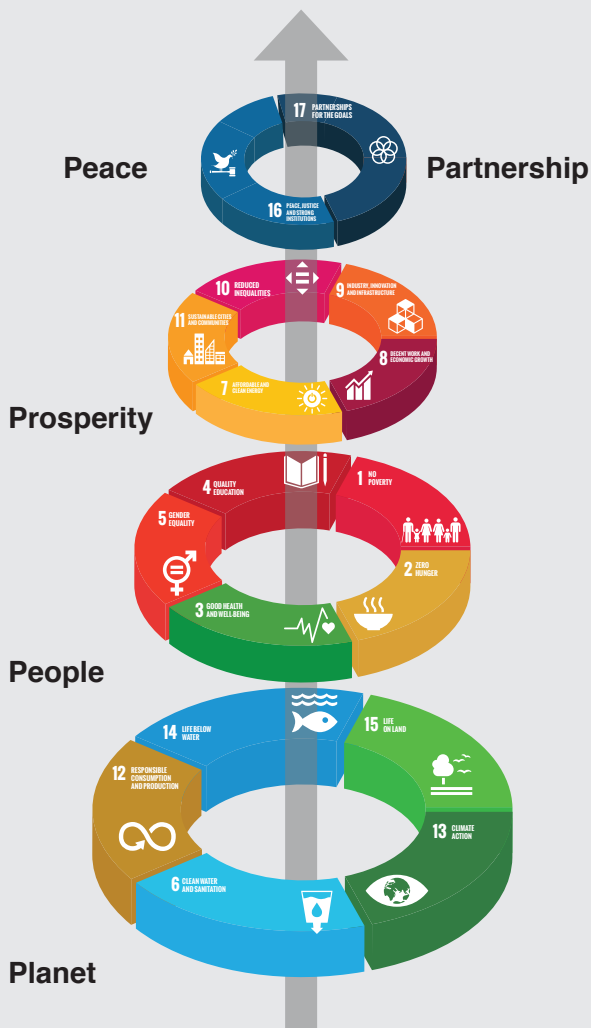
ค่าเฉลี่ยดัชนี SDG ระดับโลก (2558 – 2563)

SDG Index



ค่าเฉลี่ยระดับโลก

ที่มา: Sustainable Development Report 2021



P - People

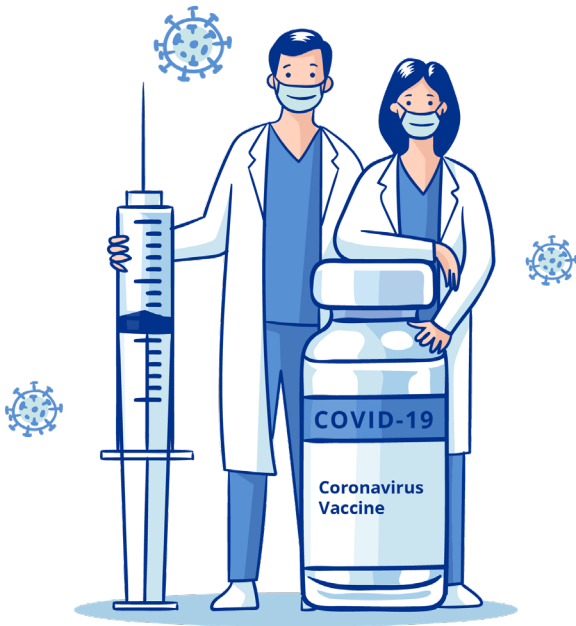
" คนจนชั้นรุนแรงเพิ่มขึ้น
ในรอบ 30 ปี การพัฒนางอง
มนุษย์ถดถอยลงในทุกด้าน "

หลายสิบปีที่ผ่านมา โลกของเรามีคนยากจน
ชั้นรุนแรง (มีรายได้ต่ำกว่า 1.90 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อวัน หรือ
ประมาณ 60 บาท) น้อยลงเรื่อย ๆ และคาดการณ์ว่าทุกคน
บนโลกจะสามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ในปี 2573 จน
กระทั่งการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้คนตกงานกะทันหัน
ขาดรายได้ และกลายเป็นคนจนมากขึ้นนับล้าน สำนักงาน
กิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (UN DESA)
เผยแพร่รายงาน Sustainable Development Goals Report
2021 พบว่าเป็นครั้งแรกในรอบกว่า 20 ปีที่อัตราความยากจน
ชั้นรุนแรง (extreme poverty) ระดับโลกเพิ่มขึ้น

เมื่อขาดรายได้ คนเหล่านี้ย่อมขาดแคลนอาหาร ไม่สามารถดูแลเลี้ยงตนเอง ส่งผลกระทบไปถึงการพัฒนาตนเอง
รายงาน Human Development Report โดยโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เปิดเผยว่า ปี 2564 เป็นปีแรก
ที่ระดับการพัฒนาโดยรวมของมนุษย์ถดถอยลงนับตั้งแต่มีการเก็บข้อมูลมาตลอด 30 ปี สะท้อนให้เห็นว่าโควิด-19 มีผลต่อ
ระดับการพัฒนาของมนุษย์ เช่น ทำให้เด็กต้องออกจากการศึกษากลางคัน เป็นต้น

เช่นเดียวกับประเทศไทยที่เด็กหลุดออกจากระบบการ
ศึกษาสูงมากขึ้น นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่อยู่ใต้เส้นความ
ยากจนต่ำสุดขาดสารอาหาร เนื่องจากไม่มีอาหารกลางวันให้
รับประทานเพราะไม่ได้ไปโรงเรียน ส่งผลต่อการเกิดภาวะ
ทุพโภชนาการ (malnutrition) หรือต้องหลุดออกจากระบบ
การศึกษาเนื่องจากผู้ปกครองตกงาน ไม่มีรายได้เพียงพอที่
จะสนับสนุนให้เรียนต่อ นอกจากนี้ การบริหารจัดการและ
นโยบายสำหรับช่วยเหลือนักเรียนและครูผู้สอน และเพื่อ
อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนในภาวะที่ไม่ปกตินี้
ยังเป็นไปอย่างล่าช้าไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร และยังเป็น
ภาระแก่นักเรียน ผู้ปกครอง รวมถึงครูผู้สอนที่ต้องแบกรับ
การจัดหาทรัพยากร อุปกรณ์การเรียนการสอนด้วยตนเอง
กลายเป็นการซ้ำเติม และสร้างแรงกดดันแก่ตัวผู้เรียนทั้ง
ทางตรงและทางอ้อม





P - Prosperity

“ การฉีดวัคซีนที่มีคุณภาพยังคงส่งผลต่อการฟื้นตัว และพัฒนาเศรษฐกิจโลก และการปรับตัวในยุค New normal ไม่ง่ายดายสำหรับทุกคน ”

มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) ทำให้ผู้คนต้องพึ่งพาเทคโนโลยีในการทำงานและใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น ส่งผลให้เทคโนโลยีเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จนถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น อาทิ วิดีโอคอล การสื่อสารบนโซเชียลมีเดีย การหันมาให้คำปรึกษาคนไข้ผ่านระบบโทรเวชกรรม (telemedicine) ที่เดิมต้องอาศัยระยะเวลาจึงจะเป็นที่ยอมรับแพร่หลายในสังคม แต่เมื่อเกิดการระบาด ตัวเล็กลงเหล่านี้อาจกลายเป็นตัวเลือกหลัก

อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีหลายอย่างนั้นจำเป็นต้องพึ่งพาอินเทอร์เน็ต World Data Lab (WDL) พัฒนารอบการวัดระดับโลกว่าด้วย “ความยากจนทางอินเทอร์เน็ต” (internet poverty) เพื่อวัดจำนวนคนที่ไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ด้วยหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นจากความสามารถในการจ่ายค่าอินเทอร์เน็ตที่สามารถทำงานในระดับพื้นฐานได้นั้นพบว่ามีความคนราว 1.1 พันล้านคน ยังอยู่ในความยากจนทางอินเทอร์เน็ต ถึงแม้ว่าการแพร่หลายของเทคโนโลยีในระยะเวลาอันสั้นจะช่วยแก้ปัญหา แต่ก็เป็นการเพิ่มระยะห่างของความสามารถในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ทั้งเพื่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการแข่งขันทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

ปัญหาของไวรัสโควิด-19 สายพันธุ์ใหม่ที่เพิ่มขึ้นและแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงปัญหาข้อถกเถียงถึงคุณภาพของวัคซีนและการเร่งฉีดให้ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา เป็นประเด็นในที่ประชุม G20 ที่กังวลว่าจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาของ

เศรษฐกิจโลก ซึ่งปัจจุบันการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศเป็นไปอย่างไม่เท่าเทียม และอาจเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอีกครั้ง ขณะเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจแบบเดิมและมาตรการควบคุมโรคบางภาคส่วนที่ไม่สามารถปรับตัวได้ก็จำเป็นต้องปิดตัวลง สำหรับประเทศไทย รายงานติดตามเศรษฐกิจไทย: เส้นทางสู่การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของธนาคารโลก ระบุว่า ภาคการส่งออกเป็นส่วนที่ช่วยพยุงเศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน ส่วนมาตรการให้เงินเยียวยามาตรการด้านสาธารณสุข และโครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจต่าง ๆ รวมถึงมาตรการสนับสนุนด้านการคลังมีส่วนช่วยยกระดับประเทศอุปสงค์ภาคเอกชน และครัวเรือนที่ยากจนและเปราะบาง แม้จะคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจของไทยจะฟื้นตัวอย่างช้า ไม่สม่ำเสมอ และหนี้สาธารณะคาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้น



ประเทศที่เสี่ยงจะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว

ไม่เพียงแต่ความรุนแรงของ climate change แต่การแย่งชิงทรัพยากรยังเป็นปัจจัยที่ท้าทายและจะนำมาสู่ความเหลื่อมล้ำ และความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้น

P - Planet

“Climate change เริ่มส่งผลกระทบต่อรุนแรงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ขณะที่คนไม่น้อยยังต้องเผชิญกับการถูกแย่งชิงทรัพยากร และที่ดินทำกิน”

ตลอดปี 2564 ทั่วโลกเผชิญกับภัยธรรมชาติในสภาวะอากาศแบบสุดขั้วทั้งร้อนจัด เย็นจัด และอุทกภัยครั้งใหญ่ ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจนส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตจากอากาศสูงขึ้น รายงานคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (IPCC) เปิดเผยว่าภายในปี 2583 อุณหภูมิเฉลี่ยโลกจะเพิ่มขึ้นถึง 1.5 องศาเซลเซียสเหนือระดับก่อนยุคอุตสาหกรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เว้นแต่จะมีการลดปริมาณคาร์บอนจำนวนมหาศาลเท่านั้นที่จะหยุดยั้งสถานการณ์นี้ไม่ให้เกิดเร็วขึ้น

นอกจากนี้ องค์การอนามัยโลกยังได้มีการคาดการณ์ว่าในอนาคตอันใกล้ ช่วงระหว่างปี 2573 - 2593 จะมีผู้เสียชีวิตจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งจากการขาดสารอาหาร โรคมาลาเรีย โรคท้องร่วง และความเครียดจากความร้อนเพิ่มอีกประมาณ 250,000 รายต่อปี โดยในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา การเกิด ‘คลื่นความร้อน’ (heatwave) ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งและกินเวลานานกว่าเดิมได้คร่าชีวิตคนทั่วโลกไปแล้วมากกว่า 166,000 คน ส่วนประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้รับการประเมินจาก Climate Risk Index ที่จัดทำโดย Germanwatch ให้อยู่ใน 10 อันดับ

แม้การแย่งชิงทรัพยากรเกิดขึ้นคู่กับประวัติศาสตร์การพัฒนามาโดยตลอด แต่ในสภาวะที่ทรัพยากรน้อยกว่าเดิม การแย่งชิงทรัพยากรยิ่งมีโอกาสเกิดมากและทวีความรุนแรง ซึ่งผู้ที่ได้รับผลกระทบมักเป็นชนพื้นเมืองและผู้ที่ย้ายถิ่นฐานในท้องถิ่นเดิมที่อาจถูกบังคับให้ต้องโยกย้ายถิ่นฐาน ปรากฏการณ์ที่สะท้อนได้ชัดเจนคือการแย่งยึดที่ดิน (land grab) รายงานของ International Land Coalition (ILC) เมื่อปี 2555 ระบุว่าระหว่างปี 2543 - 2554 การแย่งยึดที่ดินได้ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 2.03 ล้านตร.กม. ทั่วโลก หรือราว ๆ ใหญ่กว่าขนาดของสหราชอาณาจักร 8 เท่าหรือคิดเป็นขนาดทั้งหมดของยุโรปตะวันตกเฉียงเหนือ

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นหนึ่งในภูมิภาคที่พบปัญหาการถือครองและใช้ทรัพยากรร่วมแต่ฝ่ายเดียวโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดต่อประเทศอื่น ๆ อาทิ การสร้างเขื่อนแม่น้ำโขงในประเทศต้นน้ำอย่างจีนและกำหนดเวลาการปล่อยและกักเก็บน้ำที่ผันผวนจนส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ พื้นที่ชุ่มน้ำ พันธุ์ปลา ตลอดจนวิถีชีวิตการเดินเรือของผู้อาศัยอยู่ในประเทศกลางและปลายน้ำได้แก่ ไทย ลาว นอกจากนี้ การที่เขื่อนจากต้นน้ำกักเก็บน้ำไว้ในปริมาณมากยังส่งผลต่อปริมาณน้ำที่จะใช้สำหรับประเทศกลุ่มปลายน้ำที่อาจต้องเผชิญภาวะขาดแคลนน้ำสำหรับการเกษตร ขณะเดียวกันก็ยังคงมีความเสี่ยงที่จะเผชิญต่อน้ำท่วมฉับพลันเมื่อมีการระบายน้ำปริมาณมากในฤดูฝน

ไม่เพียงเท่านั้น สำหรับสถานการณ์ภายในประเทศไทยมีปัญหาเรื่องการจัดสรรทรัพยากรที่ดินเช่นเดียวกันกับในระดับโลก นอกจากนี้ ยังคงเผชิญปัญหาเกี่ยวกับการออกแบบแนวทางในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและคำนึงถึงสิทธิชุมชน อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตของชนพื้นเมือง โดยเฉพาะการขับไล่ การทวงคืนผืนป่า โดยปราศจากความเข้าใจในแนวคิดการอาศัยและใช้ประโยชน์จากป่าเพื่อยังชีพ จนนำมาสู่ความขัดแย้งระหว่างคนพื้นถิ่นกับหน่วยงานรัฐ เช่น กรณีการอพยพชาวกะเหรี่ยงจากบางกลอยเพื่อขึ้นทะเบียนแก่งกระจานเป็นมรดกโลก เป็นต้น

P - Peace

**“ สันติภาพ เสรีภาพ และความมั่นคง
ปลอดภัยของมนุษย์ กำลังสั่นคลอน
ทั้งที่เกิดจากการสงคราม การก่อ
ความไม่สงบ และความไม่พอใจใน
การบริหารงานของรัฐ ”**

ดัชนีสันติภาพโลก 2564 เปิดเผยข้อมูลว่า ระดับสันติภาพของโลกตกต่ำลง 0.07% โดยมี 73 ประเทศ ที่มีระดับสันติภาพตกต่ำลง และ 87 ประเทศ ที่มีระดับสันติภาพดีขึ้น ซึ่งนอกจากจะเป็นผลจากความขัดแย้งและวิกฤติต่าง ๆ ตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ยังเป็นผลมาจากความตึงเครียดระหว่างบรรดาประเทศมหาอำนาจ (major powers) และผลจากการระบาดของโควิด-19 ทำให้เศรษฐกิจไม่มีเสถียรภาพในหลาย ๆ ประเทศ ไม่มีมาตรการเยียวยาทางเศรษฐกิจ นำมาซึ่งความไม่พอใจของประชาชนหรือการต่อต้านรัฐบาลจนเกิดการประท้วงราว 15,000 ครั้งหรือเพิ่มขึ้นทั่วโลก 10% และในจำนวนนี้ นับรวมถึงการประท้วง Black Lives Matter, การประท้วงของชาวนาอินเดีย และนโยบายด้านเศรษฐกิจในอเมริกาใต้ เป็นต้น

เช่นเดียวกับพื้นที่อื่น ๆ ของโลก ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็เผชิญกับการประท้วงแสดงความไม่พอใจต่อการบริหารจัดการกับโรคระบาดของรัฐ นอกจากนี้ยังมีประเด็นเกี่ยวกับความสงบและสันติภาพของประเทศสมาชิกอันได้แก่ เมียนมา ซึ่งยังไม่มีการยุติลงและยังไม่ปรากฏความพยายามในการเข้าไปมีบทบาทในการสร้างสันติภาพของอาเซียน

ส่วนประเทศไทย เผชิญกับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างน้อย 3 มิติ ดังนี้ **มิติแรก การจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง** การควบคุมตัวและจับกุมที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายและขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนมาตั้งแต่ปี 2562 โดยล่าสุด ปีนี้เป็นปีครบรอบที่ประเทศไทยต้องรายงาน Universal Periodic Review (UPR) ซึ่ง

เป็นกระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายใต้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ในเดือนพฤศจิกายน 2564 ซึ่งในกระบวนการนี้มีภาคประชาสังคมและองค์กรสิทธิมนุษยชนนำเสนอรายงานอีกฉบับหนึ่งเพื่อเปรียบเทียบและสะท้อนมุมมองที่มีต่อการดำเนินงานของรัฐบาลด้วย

มิติที่สอง การจำกัดเสรีภาพสื่อและสิทธิที่จะได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน เพื่อการควบคุมการระบาดของโควิด-19 รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชกำหนดบริหารราชการแผ่นดินในสถานการณ์ฉุกเฉินมาอย่างต่อเนื่อง และยังออกข้อกำหนดที่เป็นไปในทางควบคุม จำกัดการนำเสนอข่าวสาร ข้อเท็จจริงของสื่อมวลชน ซึ่งขัดต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และสิทธิที่จะได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างร้ายแรง สำหรับประเด็นนี้ได้มีการยกเลิกข้อกำหนดข้างต้นในเวลาต่อมา

มิติที่สาม ประสิทธิภาพ และความโปร่งใสในการบริหารจัดการของรัฐ โดยเฉพาะการควบคุมสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 นับตั้งแต่การระบาดระลอกใหม่ การบริหารจัดการของรัฐแต่ละหน่วยงานสะท้อนถึงความไม่เป็นเอกภาพ มีแนวปฏิบัติที่ขัดหรือแย้งกันระหว่างหน่วยงาน สร้างความสับสนให้กับประชาชน นอกจากนี้ยังมีการดำเนินงานที่ทำให้เกิดความกังวลต่อความโปร่งใสในการดำเนินงาน อาทิ การไม่เปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดซื้อวัคซีน การจัดสรรวัคซีนที่ไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งนำมาสู่ความไม่เชื่อมั่นของประชาชน



P - Partnership

**“ ช่องว่างของข้อมูล การสนับสนุนทางการเงิน และ
ความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม ยังคงเป็นเรื่องท้าทาย
สำหรับการบรรลุ SDGs เสมอมา ”**

แม้ปี 2564 จะมีกำหนดการประชุมเวทีระดับนานาชาติเพื่อหารือและสร้างหมุดหมายแก้ปัญหาสำคัญของโลกโดยเฉพาะส่วนสิ่งแวดล้อม แต่ถึงกระนั้น ก็ยังไม่มีปรากฏการณ์ขับเคลื่อนที่จริงจังเป็นรูปธรรมมากนัก แม้จะมีสัญญาณที่ดีจาก “นโยบาย Build Back Better” ของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา และท่าทีที่ให้ความสนใจกับการแก้ปัญหาในทางระหว่างประเทศมากขึ้น นอกจากนี้ รายงาน Sustainable Development Report 2021 ยังสะท้อนว่าบางประเทศยังขาดความสามารถในการเก็บข้อมูล และการจำแนกแยกประเภทข้อมูลเพื่อนำมาใช้วางแผน ติดตาม และประเมินผล





P – People:

มิติสังคมและผู้คน

เรียบเรียงโดย เนตรธิดา บุนนาค

Keywords: ความยากจนขั้นรุนแรง, ความคุ้มครองทางสังคม, ระบบอาหารที่ยั่งยืน, ความมั่นคงทางอาหาร และภัยพิบัติ, มลพิษในดิน, ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงวัคซีน, ปัญหาสุขภาพจิตจากมาตรการโควิด-19, ปัจจัยสิ่งแวดล้อมและโรคไม่ติดต่อ, การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ คือ ภัยคุกคามด้านสาธารณสุข, telemedicine, ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาทางไกล, การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน, อนามัยเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัว, งานดูแลที่ไม่ได้รับค่าจ้าง

การแพร่ระบาดของโควิด-19 อาจทำให้ดัชนีการพัฒนามนุษย์ในปี 2563 ตามรายงานการพัฒนา มนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ซึ่งได้ประเมินการพัฒนาทางการศึกษา สุขภาพ และคุณภาพชีวิตของคนทั่วโลก “ถดถอย” เป็นครั้งแรกในรอบ 30 ปี นับตั้งแต่เริ่มแนวคิด การประเมินดัชนีนี้เมื่อปี 2533

ผลกระทบโดยตรงของโควิด-19 นอกจากจะขัดขวางการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีแล้ว ยังทำให้ ความก้าวหน้าด้านสุขภาพด้านอื่น ๆ ในระดับโลก หยุดชะงัก หรือถอยหลังเพราะต้องทุ่มสรรพกำลัง เพื่อจัดการโรคระบาด ทั้งยังทำให้ระบบเศรษฐกิจแทบ ล่มสลาย ทำให้จำนวนผู้ที่ตกอยู่ในความยากจนขั้น รุนแรงเพิ่มขึ้นอีกครั้ง ประชากรหลายสิบล้านราย ล้วนคนต้องเผชิญกับความอดอยาก เด็กจำนวนมาก มีภาวะทุพโภชนาการ เพราะครัวเรือนไม่สามารถเข้า

ถึงอาหารที่มีประโยชน์ได้ และยังรวมถึงระบบการ ศึกษาที่ถูกรบกวนอย่างรุนแรงอย่างที่ไม่เคยเป็นมา ก่อน เด็กและเยาวชนสูญเสียช่วงเวลาของการเรียนรู้ เพราะการปิดสถานศึกษาและข้อจำกัดในการเข้าถึง การเรียนออนไลน์ ส่งผลต่อพัฒนาการการอ่านออก เขียนได้ของเด็กที่ต่ำกว่ามาตรฐานที่ควรจะเป็น และ ระดับความสามารถนี้จะส่งผลกระทบยาวถึงช่วงชีวิต ผู้ใหญ่ และถึงแม้ว่าไม่มีใครที่ไม่ได้รับผลกระทบ จากวิกฤติสุขภาพในครั้งนี้ แต่ผู้หญิงก็เป็นเพศที่ต้อง เผชิญผลกระทบทางลบจากหลาย ๆ มิติรุนแรงกว่า

เหล่านี้คือผลกระทบของโควิด-19 ที่มีต่อ ความก้าวหน้าในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนา ที่ยั่งยืนในมิติ สังคมและผู้คนจากรายงาน The Sustainable Development Goals Report 2021 ที่ดูท่าจะไม่ถูกคลี่คลายไปได้ทันทีทันใดแม้ สถานการณ์ การแพร่ระบาดใหญ่จะจบลงแล้วก็ตาม

1 NO
POVERTY

SDG 1

ขจัดความยากจน

ผลกระทบของการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ความก้าวหน้าในการขจัดความยากจนเดินถอยหลัง รายงาน The Sustainable Development Goals Report 2021 ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานกิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (UN DESA) เผยว่า **จำนวนผู้คนที่อยู่ภายใต้ความยากจนขั้นรุนแรง (extreme poverty) ทั่วโลกในปี 2563 เพิ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในรอบกว่า 20 ปี** และมีประชากรในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกมากถึง 75 - 80 ล้านคนโดยประมาณถูกผลักลงสู่ความยากจนขั้นรุนแรงในช่วงปีที่ผ่านมา ตามข้อมูลจากรายงานการเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB)

53% ของประชากรโลก ไม่ได้รับการคุ้มครองทางสังคม



ในระดับประเทศ ธนาคารโลกได้ประเมินว่าคนยากจนในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้น ในปี 2563 อันเป็นผลมาจากการสูญเสียรายได้เป็นระยะเวลานาน รายงานวิจัยผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยการสนับสนุนของ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) นำโดย ดร. สมชัย จิตสุชน จากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย พบว่า อัตราการว่างงานที่เพิ่มสูงขึ้นและการระบาดที่กลับมาเป็นระลอก ๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้ความมั่นคงทางการเงินของครัวเรือนรายได้น้อยและรายได้ปานกลางสั่นคลอน และทำให้มีหนี้ครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น

การระบาดยังทำหน้าที่เป็นดังกระจกสะท้อนปัญหาที่ยังรากลึก อาทิ การคุ้มครองทางสังคมที่ไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุมเพื่อให้ประชาชนสามารถอยู่รอดได้จากวิกฤตการณ์ โดยเฉพาะแค่ในด้านสุขภาพ แต่ยังหมายถึงการมีงานทำและความมั่นคงทางรายได้ รายงานจากองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) เผยว่ามีคนราว 4.1 พันล้านคน (53% ของประชากรโลก) ไม่ได้รับการคุ้มครองทางสังคมใดเลยจากรัฐบาล

2 ZERO
HUNGER

SDG 2

จัดความหิวไทย

อาจพูดได้ว่า ระบบอาหารของโลกกำลังอยู่ในจุดที่ต้องเผชิญความเสี่ยงรอบด้านอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน โดยเฉพาะจากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งและรุนแรงมากขึ้นจนกลายเป็น “ความปกติใหม่” ที่โลกจะต้องเผชิญ ทำให้หลายพื้นที่สูญเสียความมั่นคงทางอาหาร และยังหมายถึงผลกระทบทางโภชนาการและสารอาหารที่หายไปด้วย รายงานของโครงการอาหารโลก (WFP) ให้ข้อมูลว่า ผู้คนในตอนที่ของมาดากัสการ์หลักล้านคนขาดความมั่นคงทางอาหารไปจนถึงขั้นอดอยาก เพราะฤดูแล้งที่ยาวนานและรุนแรง ซึ่งถือได้ว่าเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์มนุษยสมัยใหม่ที่ **ความอดอยากเป็นผลมาจากวิกฤตสภาพภูมิอากาศเป็นสาเหตุเพียงประการเดียว**

ระบบอาหารโลกยังได้รับผลกระทบทางลบจากฝีมือของมนุษย์ทั้งจากอุตสาหกรรม การทำฟาร์ม การทำเหมือง และการจัดการของเสียที่ไม่มีประสิทธิภาพจากเขตเมืองได้สร้างการปนเปื้อนมลพิษและสารเคมีใน ‘ดิน’ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตอาหารหลักของโลก สารปนเปื้อนเหล่านี้จะเป็นอันตรายโดยตรงต่อร่างกายผู้บริโภค และยังทำให้คุณภาพของดินเสื่อมโทรมลงเรื่อย ๆ จนอาจไม่สามารถเพาะปลูกพืชผลได้อีกในอนาคต

การแพร่ระบาดของโควิด-19 นั้นก็ยังทำให้ห่วงโซ่อุปทานอาหารโลกตึงเครียดขึ้นและยังทำให้เห็นว่าระบบอาหารโลกเปราะบางเพียงใด เมื่อเดือนกันยายน 2564 การประชุมสุดยอดด้านระบบอาหาร (UN Food Systems Summit) ครั้งแรกของโลกได้ถูกจัดขึ้นเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงวิธีที่โลกผลิต บริโภค และคิดเกี่ยวกับอาหารเพื่อนำไปสู่การบรรลุ SDGs ทุกเป้าหมาย โดยหัวใจของการประชุมในครั้งนี้ คือ

...การปฏิรูประบบอาหารให้เป็นการผลิตและบริโภคอาหารอย่างยั่งยืนเท่านั้น ที่จะยังสามารถหล่อเลี้ยงชีวิตมนุษย์ทั่วโลกและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกันได้





SDG 3

สุขภาพและ ความเป็นอยู่ที่ดี



สองปีในโลกต้องเผชิญกับการแพร่ระบาด ทำให้เห็นว่าวิกฤตครั้งนี้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงและกว้างขวางต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คน แม้ว่าความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์จะทำให้โลกมีความหวังในการต่อสู้กับโรคระบาดนี้ด้วยการผลิตวัคซีนป้องกันโควิด-19 ได้ในเวลาไม่นาน แต่ความท้าทายที่ตามมา คือ **“ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงวัคซีน”** ทั้งภายในและระหว่างประเทศ ที่ยังเป็นโจทย์ที่ท้าทายสำหรับประชาคมโลก โดยเฉพาะการเกิดประเด็น “วัคซีนชาตินิยม” (vaccine nationalism) ที่ประเทศร่ำรวยกักเก็บซื้อวัคซีนจำนวนมากเพื่อเก็บพอให้ประชาชนในประเทศ ทำให้ประเทศรายได้น้อยต้องรอคิวนานกว่าหรืออาจไม่สามารถเข้าถึงวัคซีน

ดังนั้น ความร่วมมือระดับสากลผ่านโครงการ COVAX จึงเกิดขึ้นเพื่อถมช่องว่างของการจัดหาวัคซีนที่ทำให้ประเทศรายได้น้อยที่สุดสามารถได้รับวัคซีนทันเวลา ถึงกระนั้น องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ออกมากล่าวเตือนว่าการระบาดของโควิด-19 อาจะลากยาวไปถึงปี 2565 เนื่องจากสัดส่วนประชากรกลุ่มใหญ่ในประเทศยากจนยังไม่ได้รับวัคซีน โดยเฉพาะในทวีปแอฟริกา

โควิด-19 ไม่เพียงสร้างความเจ็บป่วยทางกายเท่านั้น แต่การล็อกดาวน์และลดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อโรคนำมาซึ่งความเครียด กังวล เศร้า จนนำมาสู่ปัญหาด้านสุขภาพจิตโดยเฉพาะในเด็ก วัยรุ่น และผู้หญิง ที่พบอัตราการฆ่าตัวตายสูงขึ้นในหลายพื้นที่

นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังทำให้เห็นความรุนแรงของโรคไม่ติดต่อที่เป็นเงื่อนไขให้เกิดอาการหนักและเสียชีวิตได้มากกว่าเมื่อติดเชื้อ ซึ่งการเกิดโรคไม่ติดต่อนี้มีความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญ ยิ่งทำให้เห็นความจำเป็นของการทำงานบูรณาการข้ามภาคส่วนเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่คนสามารถมีสุขภาพที่ดีและป็นองค์การอนามัยโลกยังได้เผยแพร่เกณฑ์แนะนำคุณภาพอากาศระดับโลก (Air Quality Guidelines: AQGs) ฉบับใหม่ในรอบ 15 ปี ที่ปรับลดค่าระดับมลพิษทางอากาศที่ปลอดภัยเพื่อปกป้องสุขภาพของประชาชน

ปี 2564 นี้เป็นปีที่ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพทั่วโลกออกมาร่วมยืนยันว่า **“การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคือ ภัยคุกคามด้านสาธารณสุขที่ใหญ่ที่สุดในยุคเรา”** ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่กำหนดสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของผู้คน โดยเฉพาะกลุ่มประชากรที่เปราะบางและต้องการมาตรการการรับมืออย่างเร่งด่วนโดยการสนับสนุนจากผู้นำทั่วโลก





SDG 4

การศึกษาที่มีคุณภาพ



หลังจากต้องเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดถึงเกือบสองปีเต็ม มีนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจาก **การปิดโรงเรียน** ทั้งหมดหรือปิดบางส่วนในหลายพื้นที่ ทำให้เด็กมากมายเสียโอกาสได้รับการเรียนรู้ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม ผู้อำนวยการระดับโลกด้าน Education Global Practice จากธนาคารโลกได้กล่าวถึง “ค่าความเสียหายที่มองไม่เห็น” จากมาตรการปิดโรงเรียนเพื่อรับมือกับโรคระบาดว่าอาจทำให้เกิดวิกฤตการศึกษาที่ร้ายแรงในรอบ 100 ปี เนื่องจากเด็กต้องสูญเสียทักษะการเรียนรู้ สุนภาพจิต และพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ความรู้สึกไป ซึ่งการเรียนทางไกลไม่สามารถตอบสนองได้



ข้อจำกัดอีกประการของระบบการศึกษาในยุคโควิดนี้ คือ **ช่องว่างทางดิจิทัล (digital divide)** ที่ยิ่งตอกย้ำความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาจากที่บ้าน เมื่อแต่ละครอบครัวมีพื้นฐานทางสังคมเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาใหม่ ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะและความรู้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง และความท้าทายใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นรวดเร็วบนโลก ผ่านการผนวกประเด็นด้านความยั่งยืนเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาที่มี เพื่อให้ผู้เรียนไม่ว่าจะในสาขาเฉพาะทางใดได้เห็นความเชื่อมโยง โดยเฉพาะประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ถือเป็นประเด็นฉุกเฉินในยุคเรา ตามที่ยูเนสโก (UNESCO) ให้การรับรอง Berlin Declaration on Education for Sustainable Development (ESD) หรือปฏิญญาเบอร์ลินว่าด้วยการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เรียกร้องให้ต้องมี ESD เป็นองค์ประกอบหลักของระบบการศึกษาทุกระดับภายในปี 2568



5 GENDER
EQUALITY

SDG 5

ความเท่าเทียมทางเพศ

หากพิจารณาภาพรวมของความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศจากรายงาน Global Gender Gap Report 2021 โดย สภาเศรษฐกิจโลก (WEF) ที่เผยแพร่เป็นปีที่ 15 พบว่า หากยังคงขับเคลื่อนประเด็นนี้ด้วยความเร็วและความจริงจังแบบเดิม **จะต้องใช้เวลาอีกถึง 135.6 ปี เพื่อให้มีโลกที่หญิงและชายเท่าเทียมกันอย่างแท้จริง** ทั้งในมิติเศรษฐกิจ การศึกษา สุขภาพ และการเมือง



ผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบในทางลบต่อความก้าวหน้าเพื่อความเท่าเทียมทางเพศหลายประการ มีการรายงานความรุนแรงต่อสตรีและเด็กหญิงมากขึ้น เพิ่มความเสี่ยงต่อการแต่งงานก่อนวัยอันควร และผู้หญิงเป็นฝ่ายสูญเสียตำแหน่งงานในวิกฤตินี้มากกว่าผู้ชาย รวมไปถึงความกดดันจากการแบกรับภาระงานดูแลภายในบ้านเพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิมเนื่องจากการปิดสถานศึกษา และการเปลี่ยนรูปแบบการทำงานเป็นการทำงานจากบ้าน

โควิด-19 ยังส่งผลกระทบทางลบอย่างรุนแรงต่อสุขภาวะทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ของเด็กหญิงและสตรี กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ของสหประชาชาติคาดการณ์ว่ามีผู้หญิงเกือบ 12 ล้านคนใน 115 ประเทศรายได้ต่ำและรายได้ปานกลางที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการคุมกำเนิดเนื่องจากข้อจำกัดในช่วงที่มีการระบาดของโรค จนนำมาซึ่งการตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผน รวมไปถึงข้อมูลการคุมกำเนิดที่ขาดหายไปในช่วงก่อนและระหว่างการระบาด ทำให้การประเมินผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น อาทิ อัตราการเกิดในอนาคตทำได้ยากขึ้น

ประเด็นส่งท้าย



โควิด-19 คงไม่ใช่วิกฤตสุดท้ายที่จะโจมตีมนุษยชาติ เพราะฉะนั้นการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับผลกระทบจากสภาวะฉุกเฉินจึงเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วน โดยเฉพาะ**การกำหนดให้การยกระดับการคุ้มครองทางสังคมเป็นองค์ประกอบหลักของกลยุทธ์การฟื้นฟูหลังสถานการณ์โรคระบาด** ไอเดียของการจัดตั้ง “กองทุนระดับโลกเพื่อการคุ้มครองทางสังคม” (Global Fund for Social Protection) ได้รับความสนใจมากขึ้นในวงสนทนาประชาคมโลกถึงความเป็นไปได้ของการมีสถาบันระดับนานาชาติเพื่อสนับสนุนความช่วยเหลือทางการเงินให้แก่ประเทศรายได้น้อยให้สามารถวางรากฐานและรักษาระบบการคุ้มครองทางสังคมขั้นต่ำได้อย่างยั่งยืน มีภูมิคุ้มกันและความสามารถในการฟื้นตัว ช่วยคุ้มครองประชาชนในประเทศให้พ้นจากความยากจนขั้นรุนแรงได้

ในแง่ของการจัดอุปสรรคที่จะสร้างความเท่า-

เทียมทางเพศ โดยเฉพาะเมื่อผู้หญิงมักตกเป็นผู้ได้รับผลกระทบอย่างไม่ได้สัดส่วนในทุกวิกฤติ ทางหนึ่งที่เป็นไปได้ คือ **การบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรที่คำนึงถึงเด็กหญิงและผู้หญิงมากขึ้น** ทั้งการเพิ่มงบประมาณการช่วยเหลือและการปรับงบประมาณโดยผนวกประเด็นผู้หญิงเข้าไป ซึ่งจะสามารถตอบสนองความต้องการและเงื่อนไขของผู้หญิงได้อย่างตรงจุดมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม การระบาดใหญ่ในครั้งนี้เป็นตัวเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ รวมไปถึง**การเกิดของเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่จะมีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาความยั่งยืน** อาทิ ในวงการสุขภาพ โควิด-19 ทำให้เกิดการพัฒนาระบบโทรเวชกรรม (telemedicine) อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสุขภาพ ที่หากมีการพัฒนาให้ทำงานได้จริงในวงกว้างจะสร้างประโยชน์อย่างยิ่ง แม้สถานการณ์การแพร่ระบาดจะคลี่คลายจบไป



P – Prosperity:

มิติเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง

เรียบเรียงโดย ภัทราวุธ กาหา

Keywords: การเปลี่ยนผ่านพลังงาน, ทักษะแรงงาน, งานที่มีคุณค่า, technology disruption, รัฐบาลดิจิทัล, ความเหลื่อมล้ำระหว่างประเทศ, inclusive system, มลพิษทางอากาศในเมือง, Right to Breathe Clean Air

นอกจากการเผชิญกับการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ส่งผลต่อมิติทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่ปัญหาอัตราว่างงาน ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ถိบตัวสูงขึ้นในมิติของความมั่งคั่ง การเข้าถึงวัคซีน รวมไปถึงปัญหาการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการทำงานและการเรียนรู้ ภายใต้การเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) ประเด็นที่เป็นความท้าทายสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในมิติของความมั่งคั่ง ซึ่งเป็นปัญหาเดิมก่อนหน้าวิกฤตการณ์แพร่ระบาดของโรคคือ **ปัญหามลพิษในพื้นที่เมือง** ถือเป็นปัญหาสุขภาพใหญ่ที่สุดของมนุษย์ในขณะนี้ ร่วมกับความท้าทายของการเปลี่ยนผ่านพลังงานสู่พลังงานสะอาดที่ต้องควบคู่ไปกับการสร้างความมั่นคงทางพลังงานให้กับประชากรกว่าอีกหลายล้านที่ยังไม่เข้าถึงไฟฟ้า



7 AFFORDABLE AND
CLEAN ENERGY

SDG 7

พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้

การประกาศหมุดหมายของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) ที่จะยุติการใช้ถ่านหินเบนซินผสม สารตะกั่ว ท่ามกลางประเทศอุตสาหกรรม G7 ที่แถลงการณ์ร่วมยุติการสนับสนุนทางการเงิน และความร่วมมือ ในกิจการพลังงานไฟฟ้าจากถ่านหิน เป็น**กระแสการลงทุนเพื่อการเปลี่ยนผ่านพลังงานเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง** โดยในปี 2563 ศักยภาพการลงทุนด้านพลังงานสะอาดในโลกเพิ่มขึ้น 2% เป็น 303,500 ล้านดอลลาร์ สหรัฐฯ รวมไปถึงประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกา ที่ก่อนหน้านี้ลดบทบาทตนเองในการเป็นผู้นำเพื่อ ขับเคลื่อนประเด็นสิ่งแวดล้อมในระดับโลก อย่างไรก็ดี การก้าวขึ้นมาของ โจ ไบเดน ได้ตอกย้ำบทบาทสำคัญของ สหรัฐฯ ในการเปลี่ยนผ่านพลังงานในระดับระหว่างประเทศ ตั้งแต่การใช้มาตรการทางภาษี และกลับเข้ามาร่วมมือ ในข้อตกลงปารีส เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งบ่งชี้สำคัญของกระแสความพยายามเร่งเปลี่ยนผ่านพลังงานสู่พลังงาน สะอาดในทุกภูมิภาค

อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมา โลกของเรายัง คงเผชิญกับความท้าทายที่อาจฉุดรั้งการเปลี่ยนผ่าน พลังงาน (energy transition) โดยประชากรกว่า 770 ล้านคน ไม่สามารถเข้าถึงไฟฟ้า และมีเพียง 10% ของ ประเทศทั้งหมดที่เดินหน้าปรับปรุงประเด็นด้านพลังงาน มาอย่างต่อเนื่องในช่วงสิบปีที่ผ่านมา

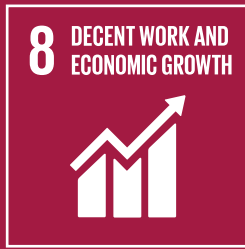


ประชากรโลกกว่า

770

ล้านคน

ไม่สามารถเข้าถึงไฟฟ้า



SDG 8

งานที่มีคุณค่า และการเติบโตทางเศรษฐกิจ



การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลต่อการหดตัวของเศรษฐกิจโลก แม้จะคาดการณ์ว่าในปี 2564 เศรษฐกิจจะกลับมาฟื้นตัว แต่ภายใต้สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงวัคซีน การพัฒนาเทคโนโลยี การแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์ หนี้ครัวเรือนและหนี้สาธารณะที่เพิ่มสูงขึ้น ความอ่อนไหวเชิงโครงสร้างในการเติบโต (structural weaknesses in growth) และความเปราะบางของห่วงโซ่อุปทาน ล้วนเป็นปัจจัยที่จะบั่นทอนความสามารถในการเติบโตอย่างยั่งยืนและครอบคลุม ซึ่งตอกย้ำปัญหาความเหลื่อมล้ำเดิมที่มีอยู่แล้วรุนแรงมากขึ้น

แนวโน้มดังกล่าว เป็นความท้าทายต่อการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุม ยั่งยืน และมีงานที่เหมาะสม แรงงานยังต้องเผชิญกับการพัฒนาของเทคโนโลยี การปรับเปลี่ยนทักษะวิชาชีพ อำนาจต่อรองกับนายจ้างและรัฐบาลที่ลดน้อยถอยลง ประกอบกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ต่ำจนไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพ

สภาวะดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะในระบบเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ที่มีสัดส่วนของแรงงานนอกระบบ เป็นสัดส่วนที่มาก มักถูกละเลยจากนโยบายคุ้มครองทางสังคม ประกอบกับสภาพความเป็นอยู่ในเมืองแออัด และการเข้าถึงสาธารณูปโภคพื้นฐาน

การแพร่ระบาดยังส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคมจากการที่มีแรงงานเด็กเพิ่มสูงขึ้น โดยมีการประเมินว่าเด็กประมาณ 9 ล้านคน มีความเสี่ยงที่จะต้องกลายเป็นแรงงานเด็กภายในปี 2565 อันเป็นผลจากการปิดโรงเรียน และครอบครัวตกงาน





SDG 9

โครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม และอุตสาหกรรม

อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นโครงสร้างพื้นฐานหนึ่งที่สำคัญในการใช้เชื่อมสังคมและวัฒนธรรม การเข้าถึงแหล่งข้อมูลและทักษะใหม่ ๆ รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาในหลายด้าน แต่ในขณะที่อินเทอร์เน็ตเติบโตพุ่งสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ครึ่งหนึ่งของโลกยังไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้อย่างถ่วงหน้า นอกจากนี้ ห่วงโซ่ข้อมูลโลก และรายได้จากการให้บริการดิจิทัล ยังอยู่ภายใต้การกระตุกตัวและความคลุมเครือโดยบรรษัทขนาดใหญ่ ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางข้อมูล และการครอบงำดังกล่าว เป็นหนึ่งในความท้าทายสำคัญในการยกระดับการพัฒนาสังคมผ่านการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน

โดยปัจจุบันมีเพียง **20%** ของประชากรในประเทศกำลังพัฒนาที่มีอินเทอร์เน็ตใช้ และมีการเข้าถึงการซื้อขายสินค้าออนไลน์

ซึ่งเป็นหนทางเศรษฐกิจวิถีใหม่ในสัดส่วนที่น้อยมาก จึงแสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างไม่เท่าเทียม โดยเฉพาะในกรณีของการแพร่ระบาดที่การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางหลักในการเรียนรู้การทำงาน และเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม





SDG 10

ลดความเหลื่อมล้ำ

แม้โควิด-19 ส่งผลให้ระดับความมั่งคั่งทั่วโลก ลดลง แต่เมื่อมองในภาพของการกระจาย ความมั่งคั่ง ยังพบความเหลื่อมล้ำในระดับสูง โดยมีบุคคลเพียง 1.1% ของประชากรโลกที่มีความมั่งคั่ง รวมถึง 45.8% ของโลก ในขณะที่ประชากร 55% มีความมั่งคั่งรวมกันเพียงแค่ 1.3% ของทั้งหมดของโลก เท่านั้น โดยในไทย มีการกระจายตัวของความมั่งคั่ง ที่เหลื่อมล้ำสูง โดยมีเพียงแค่ 0.2% ของประชากร ที่ถือครองความมั่งคั่งรวมสูงกว่า 1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ

สาเหตุความเหลื่อมล้ำส่วนหนึ่ง มาจากโควิด-19 ที่ตอกย้ำสถานการณ์ ของกลุ่มประเทศพัฒนาน้อยที่สุดที่มีความ เปรอะบาง ประกอบกับอัตราการฉีด วัคซีนต่ำที่คิดเป็นเพียง 2% เมื่อเทียบกับ ประเทศพัฒนาแล้วที่ 41%



ประชากรโลก 55%
มีความมั่งคั่งรวมกันเพียงแค่

1.3% ของทั้งหมดของโลก



11 SUSTAINABLE CITIES
AND COMMUNITIES

SDG 11

เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน

มลพิษทางอากาศเป็นหนึ่งในความเสี่ยงด้านสาธารณสุขที่ใหญ่ที่สุดในโลก ด้วยการคร่าชีวิตมนุษย์กว่า 8.8 ล้านคนต่อปี จึงได้มีการเสนอให้ค่าเฉลี่ยรายปีของ PM2.5 ต้องไม่เกิน 10 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร จะถือว่าเป็นระดับที่ปลอดภัย แต่มีพื้นที่เพียง 8% ของโลกเท่านั้นที่มีคุณภาพอากาศตรงตามเกณฑ์ ในขณะเดียวกัน หลายเมืองทั่วโลกยังเป็นแหล่งกระจุกตัวของกิจกรรมปล่อยมลพิษ โดยเมืองชั้นนำ 25 อันดับแรก ปล่อยก๊าซเรือนกระจกคิดเป็น 52% ของปริมาณทั้งหมดของโลก



เมืองชั้นนำ 25 อันดับแรก
ปล่อยก๊าซเรือนกระจก คิดเป็น

52% ของปริมาณทั้งหมด

ทั้งนี้ จากการประเมินของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) พบว่า ประเทศส่วนใหญ่กลับไม่ให้ความสำคัญในการกำหนดข้อบังคับทางกฎหมายในการควบคุมคุณภาพอากาศ โดยพบว่า 1 ใน 3 ของประเทศต่าง ๆ ในโลก ไม่มีมาตรฐานควบคุมคุณภาพอากาศแวดล้อมภายนอก หรือ Ambient Air Quality Standards (AAQs) ที่บังคับใช้ในระดับกฎหมาย ส่วนในกรณีที่มีมาตรฐานดังกล่าว ก็มักไม่สอดคล้องกับแนวทางที่ถือว่าปลอดภัย

กรณีของไทย เครือข่ายอากาศสะอาด ประเทศไทย (ThaiCan) ได้พยายามผลักดัน (ร่าง) พระราชบัญญัติกำกับดูแลการจัดการอากาศสะอาดเพื่อสุขภาพแบบบูรณาการ เพื่อให้รัฐได้คุ้มครองสิทธิที่จะได้หายใจอากาศสะอาด (Right to Breathe Clean Air) และเพื่อให้รัฐสามารถบริหารจัดการปัญหาหมอกควันพิษให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องออกกฎหมายเพื่อรับรองและคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ แยกออกจากกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุมทุกเรื่อง



ประเด็นส่งท้าย



ทิศทางที่สำคัญเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วนของ P - Prosperity ภายใต้วิกฤติการระบาดของโควิด-19 คือ **การมีระบบธรรมาภิบาลของโลกที่ทำงานแบบบูรณาการ** โดยคำนึงถึงมิติความเปราะบางของผู้คนที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะการส่งเสริมความเท่าเทียม/เสมอภาคให้เกิดขึ้นผ่านประเด็นเหล่านี้ในประเทศกำลังพัฒนา เช่น การลงทุนในยาและการเข้าถึงวัคซีนอย่างเท่าเทียม มีนวัตกรรมที่ส่งเสริมการเข้าถึงการเงิน มีกฎระเบียบอำนวยความสะดวกทางการค้า เพื่อช่วยเหลือธุรกิจรายย่อยในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โอกาสในธุรกิจ e-commerce ที่ส่งเสริมให้ผู้หญิงมีทักษะดิจิทัล มีนโยบายที่คำนึงถึงเพศสภาพ การลงทุนเพื่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การบังคับใช้กฎหมายควบคุมคุณภาพอากาศที่เข้มงวด การปรับปรุงระบบปรับอากาศและระบายอากาศ HVAC (Heating Ventilation and Air Conditioning) การพัฒนาอาคารแบบประหยัดพลังงานให้มากขึ้น การออกแบบเมืองโดยคำนึงถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี (ป่าในเมือง หรือ urban forest) การพัฒนาระบบขนส่งมวลชนที่ช่วยแก้ปัญหาหาลมพิษ พร้อมกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานตั้งแต่การเข้าถึงไฟฟ้าอย่างครอบคลุม การใช้พลังงานหมุนเวียน การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการไหลเวียน

ของกระแสการเงินระหว่างประเทศ และการส่งเสริม **“ธรรมาภิบาลดิจิทัล (digital governance)”** ในระดับโลก เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงโครงข่ายดิจิทัล เป็นต้น

ในระดับประเทศ **รัฐบาลควรเข้ามามีบทบาทช่วยเหลือแรงงานในเรื่องของการเปลี่ยนผ่าน** ด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงาน การพัฒนาทักษะผ่านการสร้างแพลตฟอร์มที่ให้ข้อมูลครบวงจร การให้ความช่วยเหลือด้านการเงินให้สามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานในพื้นที่อื่นได้ การตระหนักถึงประเด็นค่าครองชีพ ตลอดจนการส่งเสริม **“งานสีเขียว” (green jobs)** เพื่อรองรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงาน โดยเฉพาะ**การเตรียมความพร้อมทักษะแรงงานใหม่ และการปฏิรูปการศึกษาที่ครอบคลุมเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป** ควบคู่ไปกับการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพและเพียงพอสำหรับทุกคน การเพิ่มค่าจ้างขั้นต่ำ และมีค่าแรงเท่ากันในงานที่เท่ากัน (equal pay for equal work) มีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ส่งเสริมระบบที่มีความรับผิดชอบและโปร่งใส เพิ่มการลงทุนสาธารณะในงานด้านการดูแล (care work) และ**ต้องจัดระบบที่เลือกปฏิบัติต่อผู้คนที่มีความหลากหลาย ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำและประกันคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานของทุกคนได้**



P – Planet:

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรียบเรียงโดย กิรสวิส สิงห์ลอม

Keywords:

เศรษฐกิจหมุนเวียน, เศรษฐกิจ BCG, ยะพลาสติก, การปนเปื้อนของสารเคมีในสิ่งแวดล้อม, การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี 2593, ลดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิให้ไม่เกิน 1.5 °C, ภัยพิบัติจากน้ำ, การเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดปลอดภัยและการสุขาภิบาล, กระแสน้ำอุ่นกัลฟ์/สตรีมอุ่นกำลัง, การสูญเสียแนวปะการังและพื้นที่ทางระบบนิเวศและถิ่นที่อยู่อาศัย, การสูญพันธุ์ใหญ่ครั้งที่หก, เป้าหมายการปกป้องและอนุรักษ์ “30x30”, ชนพื้นเมืองกับการพัฒนาที่ยั่งยืน, หลักการความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของผู้ผลิต, สุนัขพันธุ์หนึ่งเดียว, การแก้ปัญหาที่มีธรรมชาติเป็นพื้นฐาน

ปีนี้เป็นอีกหนึ่งปีที่โลกอยู่บนทางเดิมของการที่มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น โดยคาดว่าจะมีมากถึงหนึ่งหมื่นล้านคนภายในปี 2593 โดยการบริโภคที่สิ้นเปลืองได้สร้างแรงกดดันต่อทรัพยากรธรรมชาติที่จะถูกขุดรื้อมาใช้เพื่อผลิตสินค้าและอาหาร เป็นผลให้ 1 ใน 3 ของผืนดินเสื่อมโทรมอย่างหนัก สูญเสียพื้นที่ป่าไม้มหาศาล มีการทำประมงเกินขนาด สัตว์กว่าหนึ่งล้านสปีชีส์อยู่ในจุดเสี่ยงสูญพันธุ์ เป็นผลเสียต่อความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ มีหน้าซ้ำยังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เข้มข้นและเกิดขึ้น **รายงานความก้าวหน้า SDGs ในเอเชียและแปซิฟิกปี 2564 ระบุว่า SDG12 และ SDG15 ยังมีพัฒนาการที่เป็นไปอย่างล่าช้า ส่วน SDG13 และ SDG14 ก้าวหน้าในลักษณะที่เสื่อมถอยลง** โดยมีข้อมูลอื่นชี้ว่า 99 เมืองใหญ่ในโลกที่เสี่ยงได้รับผลกระทบจากวิกฤตสิ่งแวดล้อมมากที่สุดอยู่ในทวีปเอเชีย แต่เมืองใหญ่ในเอเชียเสียเองกลับปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงที่สุด โดยที่มลพิษทางอากาศยังไม่ลดลง และยังคงประสบกับปัญหาการลดปริมาณขยะ การจัดการขยะ การจัดการสารเคมี น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี

ข้อมูลสำรวจออนไลน์ของบริษัท Sandpiper Communications แสดงให้เห็นว่า คนรุ่น Gen Z ในออสเตรเลีย จีน ฮองกง และสิงคโปร์ “กังวล” เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากที่สุด ผลการสำรวจคนวัยหนุ่มสาวถึงความกังวลและโกรธเคืองต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (eco-anxiety) ก็เป็นไปในลักษณะเดียวกัน รวมถึงบทสนทนาที่คนหนุ่มสาวอาจตัดสินใจเลือกไม่มีลูกมากขึ้นด้วย เพราะ “อนาคตที่ไม่แน่นอนและไม่ยั่งยืน”





SDG 6

น้ำสะอาดและการสุขาภิบาล



หากสำรวจดูในรายละเอียด สถานการณ์น้ำของโลกยังไม่เป็นไปตามแผน รายงานความคืบหน้าด้านน้ำโดย UN Water ระบุว่า ในบางพื้นที่อาจต้องเร่งมือให้มากกว่าเดิมถึง 4 เท่า เพื่อบรรลุเป้าหมายภายในเก้าปีนี้ (พ.ศ. 2573) อาทิ การมีและเข้าถึงน้ำดื่มสะอาด สุขาภิบาล สบู่และน้ำสำหรับล้างมือที่บ้าน การเพิ่มการบำบัดน้ำในโลกลและความร่วมมือด้านทรัพยากรน้ำระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ข้อมูลด้านน้ำในประเทศที่ร่ำรวยและประเทศที่ยากจนยังมีช่องว่าง ทำให้อาจไม่สามารถสะท้อนสถานการณ์น้ำได้อย่างครบถ้วน





SDG 12

การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

ส่วนปัญหาของภาวะขยะกว่า 2 พันล้านตันทั่วโลกบนพื้นดินและ**ขยะพลาสติก**จำนวนกว่า 13 ล้านตันที่ไหลลงสู่ทะเลและมหาสมุทร ถูกเติมเข้าไปด้วย**jemฉีดยา** **ขวดแก้วบรรจุวัคซีน** **หน้ากากอนามัย** และ**ขยะอาหาร** จากการสั่งแบบรับกลับบ้าน ที่กลายเป็นขยะจำนวนนับล้านจากผลพวงของโรคระบาด สะท้อนความสำคัญของโมเดล**เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)** ซึ่งเป็นที่พูดถึงกันหนาหูในปี



“ผลิตขยะน้อยลงหรือเท่ากับศูนย์ เน้นเก็บรักษามูลค่า นำกลับมาใช้ใหม่ ซ่อมแซม ตกแต่งใหม่ หรือทำให้เหมือนผลิตใหม่ พร้อมกับลดปริมาณคาร์บอน”

ไทยก็ได้หยิบโมเดลนี้มาผสมผสานเข้ากับเศรษฐกิจชีวภาพและเศรษฐกิจสีเขียว เสนอโมเดล**เศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy)** เป็นวาระแห่งชาติปีนี้ หวังช่วยเศรษฐกิจและการสร้างงาน คู่กับการพัฒนาสังคม รักษาสิ่งแวดล้อมให้สมดุล และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นที่สหภาพยุโรปเป็นผู้นำในด้านนี้และมีความรุดหน้าทั้งนโยบายและมาตรการสำหรับผู้ผลิต การปรับวัฒนธรรมใช้แล้วทิ้งของผู้บริโภค รวมถึงเตรียมผลักดันให้มีการควบคุมและตรวจสอบสินค้าตามมาตรฐานสิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชนตลอดห่วงโซ่อุปทานการผลิต

นอกจากพลาสติกแล้ว ปีนี้ยังพูดถึงเรื่อง**สารเคมีที่ปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมและกระทบต่อสุขภาพของคน** อาทิ สารบรบกวนการทำงานของต่อมไร้ท่อ (EDCs) ในของใช้และพลาสติกในชีวิตประจำวัน สารเคมีตลอดกาล (PFAS) ที่ทั้งยุโรปและสหรัฐฯ เร่งศึกษาผลกระทบและออกมาตรการป้องกันการใช้สารเคมีดังกล่าว ตลอดจน**สาร PAHs** หรือ**สารก่อมะเร็ง**มากกว่า 100 ชนิดที่ถูกปล่อยสู่อากาศในทุกวัน แต่ส่วนมากยังไม่มีการกำกับดูแล





SDG 13

การรับมือกับ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ



ต่อมาที่ไฮไลต์สำคัญของปีนี้ คือ “รหัสฉุกเฉิน” ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (IPCC) ได้ออกรายงานเตือนว่า หากไม่มีการลดก๊าซเรือนกระจกอย่างจริงจัง คาดว่าภายในสิ้นศตวรรษนี้ (2624 - 2643) อุณหภูมิพื้นผิวโลกจะเพิ่มสูงขึ้นเกิน 1.5°C - 2°C ดอกย้ำความรุนแรงทางสภาพภูมิอากาศและอุณหภูมิสุดขั้ว อาทิ ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น ความเป็นกรดในทะเลสูงขึ้น ธารน้ำแข็งและชั้นดินเยือกแข็งคงตัวละลาย ภัยแล้ง ไฟป่า และ “ภัยพิบัติจากน้ำ” ที่จะเกิดขึ้น โดยปรากฏให้เห็นแล้วกับเหตุการณ์น้ำท่วมในยุโรปเหนือและยุโรปกลาง จีน รวมถึงไทยเอง เป็นความเสียหายที่ร้ายแรงกว่าเดิม ทั้งได้ทำลายโครงสร้างพื้นฐานสาธารณสุขโลก ความมั่นคงทางอาหาร เป็นบ่อเกิดของโรคติดต่อ ไปจนถึงประเด็นการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานและการพลัดถิ่นจากเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เรียกว่า “climate migration” ซึ่งเป็นที่พูดถึงกันมากขึ้น

ปลายเดือนตุลาคมถึงต้นเดือนพฤศจิกายน 2564 ยังมีเวทีทางาระดับโลก “การประชุม COP26” ที่หวังเป็นช่องทางผลักดันให้รัฐสมาชิกปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (net-zero emission) ภายในปี 2593 และร่วมกันลดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิให้ไม่เกิน 1.5°C โดยหนึ่งในคำถามที่ชวนติดตามก็คือ ประเทศที่ร่ำรวยซึ่งมีพันธกรณี “ระดมเงินทุน” ไปยังประเทศที่เปราะบาง จำนวน 1 แสนล้านเหรียญสหรัฐ ต่อปี เพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศนั้น ทำสำเร็จหรือไม่ โดยเฉพาะที่นานาประเทศเผชิญกับปัญหาการเงินและการคลังจากโควิด-19





SDG 14

ทรัพยากรทางทะเล



การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังส่งผลกระทบต่อระบบทะเลโลก ทำให้การไหลเวียนของกระแสน้ำอุ่นกัลฟ์สตรีมอ่อนกำลังลง แปรปรวน และอาจหยุดการเคลื่อนตัวในปี 2643 ซึ่งจะส่งผลให้มีความหนาวเย็นมากขึ้น กระบ่อต่อสิ่งมีชีวิตและความมั่นคงทางอาหาร นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังทำให้โลกสูญเสียแนวปะการังไปถึง 14% ภายในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา และเป็นไปได้ว่าแนวปะการังทั่วโลกอาจลดลงถึง 70 - 90% หรือสูญเสียไปเกือบทั้งหมด หากไม่มีการหยุดยั้ง

ส่วนปีที่เริ่มทศวรรษ “สมุทศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 2564 - 2573” โดยหนุนการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ด้านทะเลและชายฝั่ง การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทะเลและมหาสมุทร อาทิ การทำประมง เศรษฐกิจสีน้ำเงิน (Blue Economy) เทคโนโลยีทางทะเล และยุทธศาสตร์การปรับตัวและลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (adaptation and mitigation) กลับประสบกับหลายเหตุการณ์มัลพิษและการปนเปื้อนทางทะเลที่น่ากังวล ทั้งข่าวที่ญี่ปุ่นจะปล่อยน้ำจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในฟูกูชิมะแต่เผชิญกับเสียงคัดค้านและเม็ดไมโครพลาสติกที่ทะเลลึกถึงทะเลศรีลังกาจากเหตุไฟไหม้เรือขนส่งสินค้า กระนั้นก็ยังมีความดีอยู่บ้างจากการที่ 4 บริษัทระดับโลก BMW, Volvo, Google, และ Samsung SDI ลงนามกับกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล ห้ามทำเหมืองแร่ใต้ทะเลลึกเป็นการชั่วคราว เช่นเดียวกับเสียงส่วนใหญ่ใน

IUCN World Conservation Congress ที่เห็นชอบ ถือเป็นอีกก้าวหนึ่งที่เรียกร้องให้มีการปฏิรูปกระบวนการตัดสินใจทางนโยบายและกฎระเบียบที่คำนึงถึงระบบนิเวศและสปีชีส์สิ่งมีชีวิตในท้องทะเล ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (United Nations Convention on the Law Of the Sea: UNCLOS)

ปะการังทั่วโลกอาจลดลงถึง
70-90%
ภายในกลางศตวรรษนี้





SDG 15

ระบบนิเวศบนบก



จากทะเลและมหาสมุทรสู่ระบบนิเวศบนบกและน้ำจืด ข้อมูลมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ชี้ มีพื้นที่เพียง 3% บนโลกเท่านั้นที่ยังคงมีสภาพทางนิเวศวิทยาที่สมบูรณ์ โดยที่สิ่งมีชีวิตดั้งเดิมและถิ่นที่อยู่อาศัยยังไม่ถูกรบกวนจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การเพาะปลูก การขยายเมือง และผลกระทบจากสายพันธุ์ที่รุกราน เป็นต้น ทั้งยังมีข้อมูลชี้ว่า **ป่าแอมะซอนถูกทำลายเพิ่มขึ้น 17% ทำให้โลกสูญเสียป่าปฐมภูมิสูงสุดเป็นปีที่สาม** (พ.ศ. 2559, 2560, 2563) ครอบคลุมพื้นที่ 9 ประเทศโดยรอบ โดยนอกจากสาเหตุด้านการขยายพื้นที่ทำเกษตรกรรมแล้ว ยังเป็นผลมาจากภาวะแล้งและไฟป่า รวมถึงการทำเหมืองทองคำ ผิดกฎหมาย และการแย่งยึดที่ดิน (land grab)

ในส่วนของระบบนิเวศน้ำจืดบนแผ่นดินนั้น **มีแม่น้ำตามธรรมชาติเพียง 17% เท่านั้นที่ได้รับการคุ้มครอง** โดยยังไม่มีกรอบระดับโลกและเงินทุนที่ให้การปกป้องและอนุรักษ์ ทำให้ระบบนิเวศน้ำจืดมีความเสี่ยงต่อกิจกรรมของมนุษย์ ขณะที่**โลกสูญเสียระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำไปแล้ว 80% ของทั้งหมด** เพราะความแปรปรวนในวัฏจักรของน้ำ

สถานการณ์การสูญเสียพื้นที่ทางระบบนิเวศและถิ่นที่อยู่อาศัยที่วุ่นวายนี้ นักวิทยาศาสตร์จำนวนหนึ่งมีความเห็นว่าโลกกำลังก้าวเข้าสู่การสูญพันธุ์ใหญ่ครั้งที่หก โดยให้ความสำคัญกับสัญญาณเตือนภัยอย่างการสูญเสียแมลงผสมเกสร การสูญเสียประชากรผึ้งและผีเสื้อที่จะทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดลงและปริมาณอาหารมีความไม่แน่นอน ทั้งยังมีรายงานการศึกษาที่ประเมินการสูญพันธุ์ของชนิดพันธุ์หากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศเป็นอย่างที่เป็นหรือเลวร้ายลง เช่น การสูญเสียสปีชีส์ลิงยักษ์แอฟริกาครั้งใหญ่ภายใน 30 ปีนี้ หรือ 98% ของอาณานิคมเพนกวินจักรพรรดิอาจจะสูญพันธุ์ภายในปี 2643 เป็นต้น

ด้วยความที่โลกยังมียานที่ต้องทำด้านสิ่งแวดล้อมอีกมาก ช่วงที่ท้ายปี 2564 นี้ การประชุม COP15 ว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ในกรอบ “Post-2020 Global Biodiversity Framework” กับเป้าหมายการปกป้องและอนุรักษ์ “30x30” - 30% ผืนดิน และ 30% ทะเลและมหาสมุทรภายในปี 2573 มีการหารือกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมถึงโมเดลการอนุรักษ์ที่จะใช้เป็นแนวทาง ซึ่งนักสิ่งแวดล้อมและนักสิทธิมนุษยชนได้เสนอให้กำหนดสิทธิมนุษยชนเป็นศูนย์กลาง ตลอดจนให้ชนพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทนำในฐานะผู้ปกป้องสิ่งแวดล้อมที่รัฐให้ความคุ้มครองและสนับสนุนเพื่อป้องกันความล้มเหลวของกรอบระหว่างประเทศ มาตรการนำโดยรัฐรวมถึงป้องกันการแย่งยึดที่ดิน

ประเด็นส่งท้าย



ท้ายที่สุดนี้ ทิศทางที่โลกกำลังเดินหน้าไปจึงเป็นการเชื่อมความหลากหลายทางชีวภาพ สภาพภูมิอากาศในฐานะตัวเร่งปฏิกิริยา และการแก้ปัญหาที่มีธรรมชาติเป็นพื้นฐาน (Nature-based Solutions: NbS) ไปด้วยกัน หรือที่เรียกว่า “สุขภาพหนึ่งเดียว” (One Health) เป็นการมองปัญหาอย่างเป็นองค์รวม และตระหนักว่ามนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ สู่การกำหนดนโยบายพร้อมดึงหุ้นส่วนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าสู่กระบวนการ อนึ่ง รายงานของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) และสภาเศรษฐกิจโลก (WEF) ย้ำว่าโลกจะต้องใช้เงินลงทุนกับ NbS มากกว่าเดิมสามเท่า ภายในปี 2030 (พ.ศ. 2573) ที่ 354,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี หรือคิดเป็นการลงทุนทั้งหมด 4.1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อเป็นการสร้างงานและเพื่อสุขภาพที่ดีของเราและโลก

ส่วนในทางกฎหมายนั้น บทสนทนาที่มีการขับเคลื่อนอย่างน่าสนใจในปีนี้ก็คือ การผลักดันโดยชุมชนนักกฎหมายให้อาชญากรรมฆ่าล้างสิ่งแวดล้อม หรือ Ecocide มีความผิดทางอาญาระดับโลก ที่

สมควรมีการพิพากษาในศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court: ICC) อย่างจริงจัง

สำหรับการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ความพยายาม “ปิดลูป” วงจรของวัสดุในระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นสิ่งจำเป็น เพราะสามารถช่วยสกัดการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม โดยในอนาคตการออกกฎหมายที่รับหลักการความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) มาบังคับใช้จะเป็นส่วนช่วยสำคัญ ส่วนในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากการปรับตัวและการลดปัญหาแล้ว ยังสามารถเร่งพัฒนานวัตกรรม การเก็บกักคาร์บอนลงสู่ชั้นใต้ดิน เร่งพัฒนาสร้างระบบเตือนภัยพิบัติหลากหลายประเภทล่วงหน้า (multi-hazard early warning systems) และความสามารถปรับตัวให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง (resilience)

ทั้งหมดนี้ ก็เพื่อให้ประชากรโลกยังคงมีผืนดินและมหาสมุทรใช้ต่อไป โดยตั้งอยู่บนการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและความมั่งคั่ง โดยที่ไม่ทำร้ายทรัพยากรของโลก แต่เป็น “*Making Peace with Nature*”

P – Peace:

บิตสันติภาพ

เรียบเรียงโดย กิรสวิง สิงห์ลอ

Keywords: สิทธิที่จะรู้, ข้อมูลเท็จ/บิดเบือน, ส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบาย, ธรรมาภิบาลภาครัฐ, การไม่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง, การประท้วงที่ใช้ความรุนแรง, ความรุนแรงบนฐานของเพศสภาพ, หลักการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน, ยาเสพติด, การลักลอบค้าสัตว์ป่า, เงินผิดกฎหมาย, กาสสมัยใหม่ (แรงงานเด็ก บังคับเด็กแต่งงาน ค้ามนุษย์)

ตามข้อมูลของดัชนีสันติภาพโลก 2564 ระดับสันติภาพในภาพรวมลดลงเพียงเล็กน้อยแต่มิ่นัยสำคัญ โดยมี 97 ประเทศ ขยายอิทธิพลทางการทหารมากขึ้น และปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายทางการทหารที่เพิ่มขึ้นต่อ GDP เป็นหนึ่งสาเหตุให้ 73 ประเทศ จาก 163 ประเทศ มีสันติภาพลดลง ขณะที่ช่องว่างระหว่างประเทศที่มีสันติภาพมากที่สุดกับที่มีสันติภาพน้อยที่สุดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ 2556 เป็นต้นมา

โดยที่แต่ละภูมิภาคมีความขัดแย้งความท้าทายและการรับมือที่แตกต่างกันไป ยุโรป สามารถคงไว้ซึ่ง

สันติภาพได้มากที่สุด ตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ มีสัญญาณดีขึ้นมากที่สุด แต่เป็นภูมิภาคที่มีสันติภาพน้อยที่สุด อเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ มีระดับสันติภาพตกต่ำลงมากที่สุด โดยความขัดแย้งใหม่ปะทุขึ้นมากในแอฟริกาแถบซาเฮล แหลมแอฟริกาและแอฟริกาซบซารา ขณะที่เอเชียแปซิฟิก มีระดับสันติภาพที่ตกลงเพียงเล็กน้อย โดยเมียนมามีสันติภาพน้อยที่สุดในภูมิภาค ส่วนไทยมีระดับสันติภาพติดอันดับที่ 113 จาก 163 ประเทศ



16 PEACE, JUSTICE
AND STRONG
INSTITUTIONS

SDG 16

ความสงบสุข ยุติธรรม
และสถาบันที่เข้มแข็ง

ตั้งแต่ต้นปี โลกมีความคืบหน้าด้านสนธิสัญญาห้ามอาวุธนิวเคลียร์ (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons: TPNW) ถึงกระนั้น ปัญหามาตรการเฝ้าระวังทางเศรษฐกิจ อัตราการว่างงาน และความรู้สึกอัดอั้นจากมาตรการล็อกดาวน์ในช่วงโรคระบาด นำมาซึ่งความไม่พอใจและการต่อต้านรัฐบาล เกิดการประท้วงราว 15,000 ครั้ง การก่อจลาจลและเหตุความรุนแรงอื่นที่เกี่ยวข้องกับโรคระบาดกว่า 5,000 ครั้ง ใน 158 ประเทศ คิดเป็นการประท้วงเพิ่มขึ้นทั่วโลก 10% โดยการประท้วงที่ใช้ความรุนแรง กลายเป็นเทรนด์ในการประเมินสันติภาพ ขณะที่การเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาด และอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง (hate crimes) มีมากขึ้น ปีนี้ในหลายประเทศไม่มีกึ่งเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง

ผลกระทบของโควิด-19 ส่งผลให้อาชญากรรมและความรุนแรงมีทวีคูณ ข้อมูลจากรายงานยาเสพติดโลก 2564 ระบุว่า คนหันมาพึ่งยาเสพติดมากขึ้น และสามารถซื้อหาได้ง่ายกว่าเดิมผ่านช่องทางออนไลน์ การกักตัวและการไม่ได้ไปโรงเรียน เป็นเหตุให้ผู้หญิงและเด็กหญิงเผชิญกับความรุนแรงภายในบ้าน และความรุนแรงบนฐานของเพศสภาพ (Gender-based Violence) ที่เพิ่มสูงขึ้นทั่วโลก เด็กในบางประเทศเผชิญกับการบังคับแต่งงานในเด็ก แรงงานเด็ก และการตกเป็นเหยื่อของกลุ่มค้ายมนุษย์

ข้อมูลสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแอฟริกา (UNODC) มีที่ระบุว่า การทุจริตคอร์รัปชันเป็นตัวการเอื้อให้การลักลอบขนคนเข้าเมืองและการค้ายมนุษย์ทำได้สะดวกขึ้นในภูมิภาคนี้ เช่นเดียวกับข้อมูลรายงานการค้ายมนุษย์ปี 2564 โดยสหรัฐฯ ชี้ว่าการทุจริตและหรือเข้าไปพัวพันของเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นหนึ่งปัจจัยสกัดความพยายามขจัดปัญหาการค้ายมนุษย์ของไทย ทำให้อันดับตกลงมาอยู่ที่ Tier 2 Watch List ในปีนี้

โดยที่มีเงินและการเคลื่อนย้ายเงินผิดกฎหมายคิดเป็น 2.7% ของ GDP โลก สะท้อนช่องโหว่ของกฎระเบียบการเงินในโลก การบังคับใช้ และงบประมาณที่หายไปจากการพัฒนา อันเป็นการบ่อนทำลายความเชื่อมั่นต่อรัฐและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

อาชญากรรมยังครอบคลุมด้านสิ่งแวดล้อม เครือข่ายองค์กร TRAFFIC ผู้จัดทำเอกสารสำรวจตลาดค้าสัตว์ป่าผิดกฎหมายในแม่โขงตอนล่าง มองว่าอาชญากรรมการค้าสัตว์ป่าผิดกฎหมายยังมีความท้าทายสำคัญสำหรับภูมิภาค ขณะที่รายงานจาก Global Witness เผยว่า มีนักเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมและสิทธิในที่ดินทั่วโลกถูกฆาตกรรมเพิ่มสูงขึ้นในช่วงสองปีมานี้ โดยเกิดขึ้นบ่อยครั้งในภูมิภาคที่มีความพยายามต่อต้านการทำเหมืองและทำสัมปทานป่าไม้



ตัวเลขที่กล่าวมานี้อาจต่ำกว่าความเป็นจริง เนื่องจากเสรีภาพสื่อ สิทธิพลเมืองในการเข้าถึงข้อมูล และความโปร่งใสในการรายงานข้อมูลของรัฐ ดัชนีเสรีภาพสื่อ 2564 โดยกลุ่มนักข่าวไร้พรมแดน เผยว่า ผู้แสวงหาข้อมูลข่าวสารอยู่บนแพลตฟอร์มออนไลน์มากขึ้น โดยที่มีปัญหาการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นเท็จ ข้อมูลที่บิดเบือน ข่าวลือ และทฤษฎีสมคบคิด ส่วนบริษัทผลิตสื่อมีปัญหาช่องทางรายได้ ความเป็นอิสระในการนำเสนอข่าวสาร และความปลอดภัยของสื่อมวลชน

สะท้อนถึงการมีธรรมาภิบาลในการบริหารของรัฐ และการที่รัฐถูกตั้งคำถามถึงความเป็น “รัฐบาลเปิด” (Open Government) รายงานภาคีรัฐโลก 2564 ประเมินว่า รัฐเองได้ถูกทดสอบขีดความสามารถในการรับมือกับวิกฤติการระบาดของโรค ตั้งแต่สถาบันและหน่วยงานภาครัฐ การกำหนดนโยบายโดยเฉพาะบนฐานของข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ ระบบยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมาย การให้บริการขั้นพื้นฐาน การตระหนักถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสื่อสาร การติดตามและทบทวน

การดำเนินงานที่ผ่านมา รวมทั้งการผลักดันให้ SDGs เกิดขึ้นในระดับพื้นที่

โดยที่การแบ่งแยกทางดิจิทัล และการแบ่งแยกทางข้อมูล เป็นปัญหาใหม่ในยุคที่รัฐบาลผลักดันเป็นรัฐบาลดิจิทัล การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) เสนอให้มีกรอบควบคุมกำกับและบริหารจัดการข้อมูลระดับโลก ให้ทุกคนเข้าถึงข้อมูลข้ามพรมแดนได้โดยไม่ได้รับการคุ้มครอง และไม่ขัดต่อกฎหมายและความมั่นคงของรัฐ เพื่อเสริมการพัฒนาในเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)

หมุดสำคัญอีกประการคือการที่สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) ออกมาเตือนการเดินทางใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ว่า การใช้อย่างไม่มีขอบเขต ไม่มีข้อจำกัด ไม่มีการควบคุมและรับผิดชอบจะเป็นภัยคุกคามและ/หรือละเมิดสิทธิมนุษยชนเสียเอง ดังนั้น ต้องมีหลักประกันว่าเทคโนโลยีจะไม่ถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด ต้องเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ โดยคำนึงถึงหลักการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence: HRDD)

ประเด็นส่งท้าย



Steve Killelea ผู้ก่อตั้งสถาบันเศรษฐศาสตร์และสันติภาพ ย้ำให้สังคมใช้ “**สันติภาพเชิงบวก**” (Positive Peace) เป็นเครื่องมือพร้อมรับมือกับความผันผวน อุดรรอยรั่วและรอยร้าวในกระบวนการพัฒนา และฟื้นกลับจากวิกฤตการณ์ โดยที่รางวัลโนเบลสาขาสันติภาพซึ่งตกเป็นของสื่อมวลชนในปีนี้เป็นอีกหนึ่งเหตุการณ์ย้ำว่า **สิทธิที่จะรู้ สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการรวมกลุ่ม และสิทธิการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบาย** มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน



P – Partnership

มิติหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา

เรียบเรียงโดย เนตรริคาร์ บุนนาค

Keywords:

ความร่วมมือแบบพหุภาคี, พื้นที่ทางการคลัง, การบรรเทาหนี้, การเงินเพื่อความยั่งยืน, ข้อมูลที่จำเป็น, การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต

ข้อมูลจาก The Sustainable Development Goals Report 2021 ระบุว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่เกิดขึ้นนี้กำลังทดสอบความเข้มแข็งของความร่วมมือพหุภาคี (multilateral partnership) และการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก (global partnership) ผลกระทบของโควิด-19 นำมาสู่ปัญหาหนี้สินในหลายประเทศ และยังจำกัดพื้นที่ทางการคลังและทางนโยบาย โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา เพื่อการลงทุนที่สำคัญ เช่น พ้นพุงจากโรคระบาด การเข้าถึงวัคซีน การรับมือและบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการดำเนินการตามเป้าหมาย SDGs อื่น ๆ เป็นต้น





SDG 17

ความร่วมมือเพื่อ การพัฒนาที่ยั่งยืน



เมื่อเดือนกรกฎาคม 2564 “การประชุมเวทีหารือระดับสูงทางการเมืองว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ High-level Political Forum on Sustainable Development (HLPF) ซึ่งเป็นเวทีเพื่อการติดตามความก้าวหน้าของการขับเคลื่อน SDGs ในภาพรวมของโลก ได้ถูกจัดขึ้นอีกครั้งในรูปแบบไฮบริดเพื่อลดความเสี่ยงของการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งการประชุมในปีนี้พิเศษกว่าการติดตามความก้าวหน้าในปีที่ผ่านมา โดยมีวาระ “SDGs in the time of crisis” เพื่อให้ผู้แทนของแต่ละประเทศได้รายงานและแลกเปลี่ยนแนวทางในการตอบสนองต่อผลกระทบของโรค ผลกระทบของโควิด-19 และแผนการฟื้นฟูภายในประเทศเพิ่มเติม

ในเวที HLPF ปีนี้ ประเทศไทยได้นำเสนอรายงานผลการทบทวนการดำเนินงานตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030 ระดับชาติโดยสมัครใจ หรือ VNR อย่างเป็นทางการต่อที่ประชุม HLPF ซึ่งนับเป็นครั้งที่ 2 ของประเทศร่วมกับประเทศสมาชิกสหประชาชาติอีก 43 ประเทศ

เมื่อพิจารณาประเด็นกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศจะพบว่า ปัญหาและความท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งโควิด-19 และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีลักษณะเป็นปัญหา/ความท้าทายข้ามพรมแดนระหว่างกันทั้งสิ้น ดังนั้น การเสริมสร้างธรรมาภิบาลระดับโลก (global governance) ในอนาคต จึงมีการเสนอว่าต้องปรับจากการเน้นที่ความร่วมมือทวิภาคี (bilateralism) ในปัจจุบัน หันกลับมาเสริมสร้างความร่วมมือพหุภาคี (multilateralism) ให้เข้มแข็งขึ้นกว่าเดิม และหลายประเด็นต้องการให้บรรดาประเทศพัฒนาแล้วที่มีระบบเศรษฐกิจขนาดใหญ่นำทัพ ดังเช่นที่เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ António Guterres ชี้ว่า “โลกไม่อาจเดินไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ในการต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้เลย หากปราศจากการนำของบรรดาประเทศ G20” ทั้งด้านนโยบายและการลงมือทำ

ในประเด็นการเงินและการคลัง ข้อมูลจากดัชนี SDGs ปี 2564 พบว่า ประเทศกำลังพัฒนาที่มีรายได้ต่ำขาดพื้นที่ทางการคลังเพื่อจัดหาเงินทุนเพื่อตอบสนองภาวะฉุกเฉินและแผนการฟื้นฟูด้วยการลงทุนเป็นหลักได้เพียงพอ โดยประเทศเหล่านี้ไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนจากตลาดได้ง่ายเท่าประเทศรายได้สูงที่มีเครดิตมากกว่า ผลคือมีแนวโน้มการฟื้นตัวจากโรคระบาดที่ช้ากว่า



นอกจากการเพิ่มพื้นที่ทางการคลังแล้ว มีการเสนอว่า การบรรเทาหนี้ในระดับโลกยังจะสามารถช่วยให้ประเทศกำลังพัฒนาสามารถพัฒนา และฟื้นฟูจากจากวิกฤติโควิด-19 ได้อย่างยั่งยืนเช่นกัน และยังคงช่วยกระตุ้นการเปลี่ยนผ่านเศรษฐกิจสู่คาร์บอนต่ำ และการลงทุนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้เดินหน้านำตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อีกด้วย

ในระดับประเทศไทย ในปี 2564 นี้เองเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่ Working Group on Sustainable Finance ซึ่งได้แก่หน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงิน 5 หน่วยงานของไทยได้เปิดตัว “แนวทางการพัฒนาภาคการเงินเพื่อความยั่งยืน” (Sustainable Finance Initiatives for Thailand) ซึ่งจะเป็นความร่วมมือสำคัญในการกำหนดทิศทางและกรอบการดำเนินงานด้าน “Sustainable Finance” หรือ “การเงินเพื่อความยั่งยืน” ในภาคการเงินไทยเพื่อการขับเคลื่อนการเติบโตอย่างยั่งยืน

การแพร่ระบาดในครั้งนี ทำให้หลายประเทศเห็นจุดอ่อนในระบบข้อมูล สถิติ และสารสนเทศที่ทำให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจทำงานได้ยากขึ้น ข้อมูลจาก The Sustainable Development Goals Report 2021 พบว่ามีเพียง 60 ประเทศทั่วโลกเท่านั้นที่มีข้อมูลการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 และอัตราการเสียชีวิตที่สามารถจำแนกตามอายุและเพศ (disaggregated data) และสามารถเข้าถึงได้ ข้อบกพร่องของข้อมูลนี้ไม่เป็นผลดีต่อชีวิตผู้คน ต่อการกำหนดนโยบายวางแผนโครงการ และต่อการจัดการทรัพยากรเพื่อปกป้องผู้คนจากโรคระบาดและผลกระทบ โดยไม่เพียงเฉพาะการจัดการข้อมูลด้านสุขภาพเท่านั้น เพื่อการจัดความยากจนให้สัมฤทธิ์ผลจำเป็นต้องมีข้อมูลที่แบ่งจำแนกแยกประเภทโดยละเอียดและครอบคลุม เพื่อให้ผู้มีส่วนตัดสินใจหรือผู้บริจาคสามารถพัฒนานโยบายหรือโครงการที่จัดการแก้ไขปัญหาหรือบรรเทาความยากจนได้ดีและให้ความช่วยเหลือได้ตรงจุดมากขึ้น



ประเด็นส่งท้าย

เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนาที่มีรายได้ต่ำได้มีโอกาสฟื้นตัวจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้รวดเร็วขึ้น รายงานดัชนี SDGs ปี 2564 จึงได้เสนอวิธีเพิ่มพื้นที่ทางการเงินด้วยการ (1) การจัดการการเงินระดับโลกที่ดีขึ้น (2) การปฏิรูปภาษี (3) มีตัวกลางทางการเงินโดยธนาคารเพื่อการพัฒนาในระดับพหุภาคี (Multilateral Development Banks) และ (4) การผ่อนปรนหนี้ เมื่อปฏิเสธไม่ได้ว่าข้อมูลมีส่วนสำคัญในการ “Build Back Better” หลังการแพร่ระบาดและในการเร่งการดำเนินการเพื่อบรรลุ SDGs สิ่งที่สำคัญคือการลงทุนเพื่อโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลและสารสนเทศ และการเสนอให้รวมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเข้ามาในระบบนิเวศของข้อมูล รวมแหล่งข้อมูลทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะจากภาคประชาสังคมและสถาบันด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อให้เข้าใจบริบทในท้องถิ่นได้ดีขึ้นและสามารถระบุสาเหตุที่ฝังรากลึกของการทำให้คนบางกลุ่มกลายเป็นกลุ่มคนชายขอบ นอกจากนี้ยังช่วยสะท้อนและติดตามข้อมูลเชิงลึกเหล่านี้ในกลยุทธ์การขับเคลื่อน SDGs ในระดับชาติต่อไปด้วย

บทส่งท้าย

จากกระแสทั้งหมดทั้งมวลภายใต้การจับตามองของโครงการ SDG Watch จะเห็นได้ว่าการแพร่ระบาดของโควิด-19 เข้าไปเกี่ยวโยงและสร้างผลกระทบต่องานทุกมิติของการพัฒนา ตั้งแต่ปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำ การศึกษา และปัญหาทางสาธารณสุข ฯลฯ และยังเป็นสถานการณ์ที่ช่วยตอกย้ำความเปราะบางเดิมของโลกที่เผชิญอยู่ก่อนหน้านี้แล้ว โดยเฉพาะปัญหาความเปราะบางทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์ของประเทศมหาอำนาจ การเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยี ปัญหาเหล่านี้ได้สร้างความท้าทายต่อระบบบริหารจัดการในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ซึ่งนับได้ว่ายังอยู่ห่างไกลจากการเป็นระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ และเอื้อประโยชน์ที่ครอบคลุมกลุ่มบุคคลทุกกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับการอธิบายของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNPD) ที่ได้สรุป **12 บทเรียนจากการดำเนินงานที่ผ่านมา 12 เดือน** ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 เพื่อช่วยฉายภาพและสะท้อนความท้าทายและแนวทางสำคัญสำหรับการฟื้นฟูโลก เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ดีกว่าเดิม ดังนี้

**1. Facts save lives**

ทุกภาคส่วนต้องดำเนินการบนพื้นฐานของข้อเท็จจริง ร่วมกันจัดการกับการแพร่ข่าวเท็จ และให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง

**2. Be fast, be global**

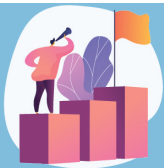
การช่วยเหลือกลุ่มที่มีความเปราะบางอย่างรวดเร็ว

**3. Everything is connected**

โควิด-19 แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกันอย่างแยกขาดออกจากกันได้อย่างไร การฟื้นฟูจึงต้องพิจารณาถึงมิติอื่น ๆ ควบคู่กันอย่างเป็นธรรมชาติ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

**4. We are not all treated equally, and that needs to change**

แต่ละประเทศมีความสามารถในการรับมือแตกต่างกันมาก ดังนั้น ต้องทำให้แน่ใจว่ากลุ่มคนเปราะบางจะได้รับความช่วยเหลือ

**5. Progress can be precarious**

ต้องมีความมุ่งมั่นรักษาระดับการพัฒนาที่ผ่านมา และดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป โดยเฉพาะในด้านโอกาสทางเศรษฐกิจ สุขภาพ และการศึกษา

**6. Biodiversity is keeping us alive**

ดำเนินการเพื่อรักษาและฟื้นฟูระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพสูง เพื่อปกป้องมนุษยชาติจากโรคระบาดที่รุนแรง

**7. Woman's leadership is needed more than ever**

คำนึงถึงบทบาทของผู้หญิงในการฟื้นฟูวิกฤติ และประโยชน์จากการลดความไม่เท่าเทียมเชิงโครงสร้างที่ผู้หญิงต้องเผชิญ

**8. Many hands make light work**

การใช้เทคโนโลยีเพื่อต่อสู้กับโรคระบาดได้รับการพิสูจน์แล้วว่า เป็นประโยชน์อย่างมาก

**9. Migrants are the future**

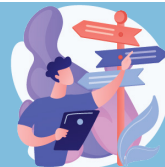
บทบาทสำคัญของผู้พลัดถิ่นย้ายถิ่นฐานในการทำหน้าที่เป็นบุคลากรด้านสุขภาพ ดังนั้นจึงต้องพัฒนาสังคมที่มีความเสมอภาคสำหรับทุกคนเพื่อรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น

**10. The more we know, the more effectively we can act**

การเข้าถึงข้อมูลแบบเปิด เอื้อต่อการดำเนินการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

**11. The SDGs are more vital than ever**

การดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เพราะทุกมิติของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมล้วนเชื่อมโยงถึงกัน

**12. A crisis is also an opportunity**

เป็นโอกาสที่ทำให้เราตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างเรากับธรรมชาติในตอนนี้ไม่ถูกไม่ควร จึงต้องพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในแนวทางที่คำนึงถึงคุณค่าที่แท้จริงของธรรมชาติ

จากบทเรียนข้างต้น ทำให้ทุกภาคส่วนควรตระหนักถึงการมองประเด็นการพัฒนาอย่างรอบด้าน ครอบคลุมในทุกระดับ ด้วยการออกแบบและขับเคลื่อนนโยบายที่สอดคล้องประสานระหว่างมิติทางสังคม สุขภาพ เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ที่คำนึงถึงสิทธิและผลกระทบของกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะการเร่งฟื้นฟูทุนทางสังคม (social capital) ตั้งแต่การสร้าง ความไว้วางใจ (trust) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่างตอบแทน (reciprocity) การมีเครือข่ายทางสังคม (networks) และการมีบรรทัดฐานทางสังคม (social norms) ซึ่งจะเป็นรากฐานที่สำคัญของหุ้นส่วนการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงจากฐานราก (transformative partnership) ในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

อ่านข้อมูลเพิ่มเติม



P – People: มิติสังคมและผู้คน

1. UNDESA ออกรายงาน 'SDGs Report 2021' พบผลกระทบจากโควิด-19 ทำให้อัตราความยากจนขั้นรุนแรงทั่วโลกเพิ่มขึ้นในรอบ 20 ปี
2. รายงานตัวชี้วัดการพัฒนาของ ADB พบว่าโควิด-19 ทำให้มี 80 ล้านคนในเอเชียและแปซิฟิกตกอยู่ในความยากจนขั้นรุนแรง
3. รายงาน สกสว. ระบุ ผลกระทบจากโควิด-19 ทำให้ไทยมีคนจนเพิ่มขึ้นเกือบ 8 แสนคนในปี 2563
4. รายงาน ILO พบ ยังมีคนอีก 4.1 พันล้านทั่วโลก ที่ไม่ได้รับการคุ้มครองทางสังคมใดเลยจากรัฐบาลประเทศ
5. รายงานดิจิทัล 'Damage and Losses in Agriculture 2021' จาก FAO แสดงความเสียหายต่อเศรษฐกิจและโภชนาการจากภัยพิบัติ
6. ความอดอยากในมาดากัสการ์อยู่ในระดับหายนะ โดยมีสาเหตุจากวิกฤตสภาพภูมิอากาศเพียงอย่างเดียว
7. 'ดิน' แหล่งผลิต 95% ของอาหารโลก ถูกปนเปื้อนอย่างหนักด้วยมลพิษจากกิจกรรมของมนุษย์
8. การปฏิรูประบบอาหารให้เป็นการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน หัวใจที่ UN Food Systems Summit เรียกร้องให้ลงมือทำ
9. การเข้าถึงวัคซีนก็มีประเด็น "ความเหลื่อมล้ำ" โจทย์สำคัญของ WHO และประชาคมโลก
10. "Vaccine Nationalism" ทำให้ประเทศที่รวยจนไม่เท่ากันเข้าถึงวัคซีนได้ไม่เท่าเทียม
11. จำนวนวัคซีนโควิด-19 ที่ประเทศร่ำรวยสัญญาจะส่งมอบให้ประเทศยากจนกว่า ไปถึงแล้วจริงเพียงแค่ 14% เท่านั้น
12. ตัวเลขการฆ่าตัวตายของเด็กวัยเรียนในญี่ปุ่นพุ่งสูงสุดในรอบ 40 ปี ส่วนหนึ่งเพราะพิษโควิด-19
13. ผู้หญิงญี่ปุ่นฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้นในปี 2020 อาจเพราะโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อผู้หญิงรุนแรงกว่า
14. ปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพจิตผ่านบริบท SDGs โดย The Lancet Commission on Global Mental Health and Sustainable Development
15. WHO และ หน่วยงาน UN รวบรวม 500 วิธี ลดการเสียชีวิตและการเจ็บป่วยจากปัจจัยเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม
16. WHO ออกเกณฑ์แนะนำคุณภาพอากาศใหม่ในรอบ 15 ปี หวังช่วยลดการเสียชีวิตจาก PM2.5 ได้หลายล้านคนต่อปี
17. กว่า 200 วารสารการแพทย์ระดับโลก เรียกร้องผู้นำโลกจัดการวิกฤตสภาพภูมิอากาศที่เป็นภัยคุกคามด้านสุขภาพอย่างเร่งด่วน
18. หายนะจาก 'สภาพอากาศร้อนจัด' ผลกระทบวิกฤตสภาพภูมิอากาศที่คร่าชีวิตคนทั่วโลก
19. ทักษะการเรียนรู้ สุขภาพจิต และพัฒนาการทางสังคม-ความรู้สึก: ต้นทุนที่เด็กสูญเสียไปจากการปิดโรงเรียนเพื่อรับมือกับโรคระบาด
20. หลักสูตรความยั่งยืน-climate change ในคณะแพทยศาสตร์ : จุดตั้งต้นการเปลี่ยนแปลงบุคลากรและระบบสุขภาพให้ยั่งยืนขึ้น
21. ผักฝนครู – เชื่อมต่อ digital divide – คิดหลักสูตรใหม่ จินตนาการถึงการศึกษารูปแบบใหม่ในช่วงวิกฤติโรคระบาด
22. "Talentism" เตรียมทักษะให้พร้อมหลังโควิด-19 เริ่มได้ด้วย "การศึกษา" และ "อินเทอร์เน็ต" ที่เข้าถึงได้สำหรับทุกคน
23. หลักสูตรการศึกษาถึงเวลาต้องเปลี่ยน – เมื่อการต่อสู้กับ Climate Change เริ่มต้นที่ห้องเรียน
24. ยูเนสโกประกาศ 'การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน' ต้องเป็นองค์ประกอบหลักของระบบการศึกษาทุกระดับภายในปี 2568
25. สถาบันอาชีวศึกษากับการปรับวิชา-เนื้อหา-วิธีการสอนให้สอดคล้องกับตลาดงานที่เปลี่ยนแปลงจากผลกระทบโควิด-19
26. อีก 135 ปี โลกถึงจะมี 'ความเท่าเทียมทางเพศ' – สรุปรายงาน GLOBAL GENDER GAP REPORT 2021
27. ช่องว่างรายได้ที่ต่างกันเพราะเพศสภาพ (Gender Pay Gap) มีทั้งย้ำแย่ลง ดีขึ้นแต่ยังใช้เวลานานเกินไป และถูกกระทบเพราะโควิด-19
28. UNFPA คาดการณ์โควิด-19 ทำให้ผู้หญิงหลายล้านคนไม่สามารถเข้าถึงบริการคุมกำเนิดได้
29. ข้อมูลการเข้าคุกคุมกำเนิดที่หายไปช่วงโควิด-19 ทำให้ขาดข้อมูลอนามัยเจริญพันธุ์ของผู้หญิงและอัตราการเกิดในอนาคต
30. จดหมายถึงประธานที่ประชุม UN COP26 ร้องให้ปรับบริหารจัดการกับ climate change ที่ตระหนักถึงเพศ และอนามัยเจริญพันธุ์
31. ผลกระทบจากโควิด-19 จะทำให้เด็กหญิงกว่า 10 ล้านคนเสี่ยงกับการแต่งงานก่อนวัยอันควร
32. ผู้หญิงยังคงเผชิญกับ 'ความรุนแรงบนฐานของเพศสภาพ' (GBV) ในแต่ละวัน แต่รัฐบาลและงานด้านมนุษยธรรมยังให้ความสำคัญน้อยเกินไป
33. 7 ข้อเสนอเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง เพื่อแบ่งงานดูแลที่ไม่ได้รับค่าจ้างอย่างเท่าเทียมมากขึ้นระหว่างหญิงชาย



P – Prosperity มิติเศรษฐกิจและความมั่นคง

1. UNEP ประกาศว่า ยุคการใช้น้ำมันเบนซินผสมสารตะกั่ว ที่เป็นภัยสำคัญต่อสุขภาพมนุษย์และโลก สิ้นสุดลงแล้ว
2. กลุ่มประเทศ G7 ตกลงยุติให้เงินอุดหนุนการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหินทั้งหมดภายในปี 2021
3. 7 ประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ติดอันดับใน 40 ประเทศแรกที่น่าลงทุนด้านพลังงานสะอาดมากที่สุด
4. SDG Insights | ข้อเสนอแนะต่อทิศทาง SDGs เมื่อชาติมหาอำนาจมีผู้นำชื่อ "โจ ไบเดน"
5. สวีเดน นอร์เวย์ เดนมาร์ก : 3 ประเทศแรกที่น่าโลกเปลี่ยนผ่านไปสู่พลังงานสะอาด ตามดัชนี Energy Transition Index
6. รายงานธนาคารโลกชี้ "เศรษฐกิจโลกปี 2564 จะฟื้นตัว แต่เป็นไปอย่างช้าจนถึงปี 2568"
7. UNCTAD คาดว่าเศรษฐกิจโลกจะฟื้นกลับมาในปีนี้ แต่ช่องว่างระหว่างประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาอาจจะขยายกว้างขึ้น

8. อัตราค่าแรงขั้นต่ำปี 2564 ของประเทศอาเซียนเป็นหนึ่งในกลุ่มที่ต่ำที่สุดในเอเชียและต่ำกว่าประเทศที่เศรษฐกิจพัฒนาแล้ว
9. คำว่างานยังไถ่เก็บ ต่อให้อยู่ในสังคมที่รวยกว่าก็ตาม
10. ‘ถ้าหนูไม่ออกไปทำงาน ชีวิตก็จะแย่กว่านี้’ - เสียงเด็กหญิงจากกานาที่สะท้อนว่าความก้าวหน้ายุค ‘แรงงานเด็ก’ ของโลกได้หยุดชะงักลง
11. ยุคเศรษฐกิจดิจิทัลจะเป็นอย่างไร? เมื่อครั้งหนึ่งของโลกยังเข้าถึงอินเทอร์เน็ตไม่ได้ และไม่มีกรอบ “global data governance”
12. ความมั่งคั่งโลกเมื่อสิ้นปี 2020 เพิ่มขึ้นแม้เผชิญโรคระบาด แต่สัดส่วนความมั่งคั่งเกือบครึ่งถือครองโดยคนเพียง 1.1%
13. Nikkei Asia ออกสื่อบทสัมภาษณ์ ‘วิกฤตสาธารณสุขที่อันตรายที่สุดในเอเชียไม่ใช่โควิด-19 แต่คือ มลพิษทางอากาศ’
14. 25 เมืองใหญ่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงถึง 52% ของปริมาณทั่วโลก โดยเมืองใหญ่ในเอเชียเป็นแหล่งกำเนิดที่สำคัญ
15. รายงาน UNEP ชี้ให้เห็นว่า 1 ใน 3 ของประเทศทั่วโลกขาดกฎหมายควบคุมคุณภาพอากาศภายนอกอาคาร
16. SDG Updates | พ.ร.บ. อากาศสะอาด หลักประกันให้คนไทยกลับมาสูดอากาศที่ดีต่อลมหายใจ
17. ‘ความช่วยเหลือเพื่อการค้า’ (Aid-for-Trade) สำคัญมากขึ้นต่อประเทศกำลังพัฒนาและพัฒนาน้อยที่สุด ให้พ้นจากโควิด-19
18. โควิด-19 ทำให้ความต้องการพัฒนาอาคารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและประหยัดพลังงานเพิ่มขึ้น
19. SDG Insights | ‘ป่าในเมือง’ โครงสร้างพื้นฐาน ใหม่เพื่อสุขภาพของคนเมืองใหญ่
20. ปฏิรูประบบขนส่งมวลชนหลังยุคโควิด-19 ไปสู่ความยั่งยืน เพื่อสุขภาพมนุษย์และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
21. ยุคเศรษฐกิจดิจิทัลจะเป็นอย่างไร? เมื่อครั้งหนึ่งของโลกยังเข้าถึงอินเทอร์เน็ตไม่ได้ และไม่มีกรอบ “global data governance”
22. SDG Insights | แรงงาน...สู่โลกหลังโควิด-19
23. การลงทุนในพลังงานสะอาดจะช่วยสร้างงานสีเขียวสูงถึง 10 ล้านตำแหน่งทั่วโลก
24. “Talentism” เตรียมทักษะให้พร้อมหลังโควิด-19 เริ่มได้ด้วย “การศึกษา” และ “อินเทอร์เน็ต” ที่เข้าถึงได้สำหรับทุกคน
25. 7 มุมมองของผู้เชี่ยวชาญสู่นาครดที่เท่าเทียมขึ้น ด้วยการลดความเหลื่อมล้ำทั้ง ‘แนวตั้งและแนวนอน’ (vertical and horizontal inequality)



P – Planet

มิตรรพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. สุขภาวะโลกตอนนี้เป็นอย่างไร? : Recap ประเด็นอาหาร การผลิต/การบริโภค เมือง และ Climate Change
2. ‘รายงานความก้าวหน้า SDGs ในเอเชียและแปซิฟิกปี 2021’ ของ ESCAP ชี้ #SDG13 #SDG14 #SDG16 สามความก้าวหน้าที่เกี่ยวข้องภายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
3. รายงานจัดอันดับ 100 เมืองทั่วโลกที่มีความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมสูงสุด โดย 99 เมืองอยู่ในทวีปเอเชีย
4. 25 เมืองใหญ่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงถึง 52% ของปริมาณทั่วโลก โดยเมืองใหญ่ในเอเชียเป็นแหล่งกำเนิดที่สำคัญ
5. เศรษฐกิจที่เติบโต-งานที่ดี ลดความเหลื่อมล้ำ และจัดการกับสภาพภูมิอากาศ : 3 เป้าหมาย SDGs ที่คนรุ่น Gen Z ในเอเชียแปซิฟิก ‘เป็นห่วง’ มากที่สุด
6. การสำรวจภาวะ Eco-anxiety ของคนหนุ่มสาวใน 10 ประเทศ พบว่า 75% รู้สึกว่า “อนาคตของพวกเขาช่างน่าหวาดหวั่น”
7. การตระหนักถึงปัญหา Climate Change และอนาคตที่ไม่แน่นอน ทำให้คนหนุ่มสาวอาจตัดสินใจเลือกที่จะไม่มีลูกมากขึ้น
8. รายงานความคืบหน้าด้านน้ำโดย UN Water ชี้ สถานการณ์น้ำของโลกไม่เป็นไปตามแผน #SDG6
9. โรคระบาดทำให้เราต้องหันมาสนใจเรื่องการจัดการขยะทางการแพทย์อย่างยั่งยืนและปลอดภัย
10. SDG Insights | ขยะพลาสติกในทะเล: ความพยายามของภูมิภาคอาเซียน
11. SDG Updates | เมื่อโลกต้องการโมเดลเศรษฐกิจใหม่ ไทยจึงมี ‘BCG’ (Bio-Circular-Green Economy) เป็นวาระแห่งชาติปี 2564
12. พลาสติกในของใช้ในบ้านอาจปนเปื้อนระบบต่อมไร้ท่อและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของเรา
13. สารเคมี PFAS ในโฟมที่ใช้ดับเพลิงก่อปัญหาปนเปื้อนในน้ำดื่มและน้ำบาดาลระยะยาว
14. จำเป็นต้องยกเลิกการใช้สารเคมี PFAS ‘ในทุกกรณี’ เมื่อการศึกษาล่าสุดพบสารเคมี PFAS ในน้ำนมแม่
15. สารก่อมะเร็ง PAHs มากกว่า 100 ชนิดถูกปล่อยสู่อากาศในทุกวัน แต่ส่วนมากยังไม่มีการกำกับดูแล – นับเป็นความเสี่ยงต่อโรค
16. SDG Updates | Climate Change ไม่ใช่เรื่องเล่น ๆ – สิ่งที่เราต้องตระหนักจากรายงาน IPCC ล่าสุด
17. อ่านรายงานล่าสุด ‘สถานะสภาพภูมิอากาศของโลก 2563’: ดู Climate Change ว่าเป็นอย่างไรในช่วง 28 ปีที่ผ่านมา
18. ‘ภัยพิบัติจากน้ำ’ สร้างความเสียหายอย่างรุนแรงมาทุกยุคสมัย และจะเกิดขึ้น – รุนแรงขึ้นเพราะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
19. SDG Updates | Climate Migration ไม่ว่าใครก็อาจต้อง ‘ย้ายบ้าน’ เมื่อภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้ไม่มีที่อยู่
20. COP26 – “โอกาสสุดท้าย” รักษาอุณหภูมิโลกไม่ให้สูงขึ้นถึง 1.5 °C และ 4 หัวข้อหลักที่จะอภิปรายในการประชุม COP26
21. 1 แสนล้านเหรียญสหรัฐ ต่อปีคือเงินที่จะต้องระดมไปยังประเทศเปราะบางสู้ Climate Change แต่ประเทศร่ำรวยจะทำได้สำเร็จหรือไม่?
22. SDG Updates | กระแสน้ำกัลฟ์สตรีมที่อ่อนกำลังจะส่งผลกระทบกับระบบทะเลโลก
23. รายงานสถานะแนวปะการังจากข้อมูล 40 ปี พบว่า โลกสูญเสียแนวปะการังไปถึง 14% ภายในช่วงแค่สิบปีที่ผ่านมา
24. เข้าสู่หมุดหมายใหม่แห่งทศวรรษ: “สมุทศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. 2564 – 2573” (United Nations Decade of Ocean Science for Sustainable Development (2021 – 2030))

25. มลพิษในมหาสมุทร ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ทั้งโลกอย่างชัดเจน
26. ญี่ปุ่นจะปล่อยน้ำจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในฟูกูชิมะ ด้านเสี่ยงฝ่ายหวั่นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชากรรอบมหาสมุทรแปซิฟิก
27. มลพิษทางทะเลครั้งร้ายแรง เมื่อ 'เม็ดพลาสติก' ทะลักลงทะเลครั้งจากจากเหตุไฟไหม้เรือขนส่งสินค้า
28. เสียงส่วนใหญ่ใน IUCN World Conservation Congress เห็นชอบห้ามทำเหมืองแร่ใต้ทะเลลึกชั่วคราว
29. BMW, Volvo, Google, และ Samsung SDI ลงนามกับ WWF ห้ามการทำเหมืองแร่ใต้ทะเลลึก
30. การศึกษาใหม่พบว่าโลกเหลือพื้นที่ที่ยังคงมีสภาพทางนิเวศวิทยาที่สมบูรณ์เพียง 3% เท่านั้น
31. ป่าอะเมซอนถูกทำลายเพิ่มขึ้น 17% ทำให้โลกสูญเสียป่าปฐมภูมิสูงสุดเป็นปีที่ 3 ขณะที่อินโดนีเซียและมาเลเซียทำผลงานได้ดีขึ้น
32. SDG Updates | การแย่ง-ยึดที่ดิน (Land grabs): การพรางสิทธิเหนือที่ดินและทรัพยากรไปจากชุมชนคนท้องถิ่น
33. โลกให้ความสนใจกับระบบนิเวศน้ำจืดบนแผ่นดินน้อยเกินไป เพราะมีแม่น้ำตามธรรมชาติเพียง 17% เท่านั้นที่ได้รับการคุ้มครอง
34. ม.เคมบริดจ์นำทีมพัฒนาดัชนีโลกหาดันต่อการสูญเสียแมลงผสมเกสร สัญญาณเตือนภัยของการสูญพันธุ์ครั้งใหญ่
35. climate change: 1 ใน 3 ปัจจัย 'ตัวเร่ง' หลักที่จะทำให้โลกสูญเสียลิงยักษ์แอฟริกาครั้งใหญ่ ภายใน 30 ปีนี้
36. 98% ของอาณานิคมเพนกวินจักรพรรดิอาจสูญพันธุ์ภายในปี 2100 เมื่อน้ำแข็งละลายจากภาวะโลกรวน
37. นักสิ่งแวดล้อมและนักสิทธิฯ เรียกร้องให้ "30x30" ในกรอบ COP15 ใช้แนวทางสิทธิมนุษยชนเป็นศูนย์กลาง
38. โลกกำลังเดินหน้าด้วย 'One Health' เชื่อมความหลากหลายทางชีวภาพ สภาพภูมิอากาศ และ Nature-based Solutions
39. โลกต้องใช้เงินลงทุนกับ 'Nature-based Solutions' มากกว่าเดิม 3 เท่าภายในปี 2573 เพื่อสุขภาพที่ดีของเราและโลก
40. SDG Updates | แบนพลาสติกเพิ่ม: แนวโน้มความสำเร็จหรือล้มเหลว? ทางเลือกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจริงหรือ? และใครบ้างต้องปรับตัว?
41. ระบบเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉินระดับชาติที่จัดการ 'ภัยพิบัติธรรมชาติ' พร้อมกับ 'อันตรายทางชีวภาพ' จะทำให้เอเชียแปซิฟิกมีภูมิคุ้มกันต่อโรคระบาด
42. SDG Updates | 'Ecocide' อาชญากรรมฆ่าล้างสิ่งแวดล้อมกับการผลักดันให้มีความผิดทางอาญาระดับโลก
43. 'Making Peace with Nature' รายงานของ UNEP ที่จะช่วยให้เราเข้าใจว่าทรัพยากรโลกสำคัญมากเพียงใดต่อตัวเราและลูกหลานของเรา
44. SDG Insights | มองไปข้างหน้าหลังการประชุม COP26: จุดเปลี่ยนหรือจุดจบของการต่อสู้กับ Climate Change?



P – Peace บิตสันติภาพ

1. 'สันติภาพ' แบบไหน ที่จะนำสังคมและเศรษฐกิจให้พ้นจากโรคระบาดโควิด-19 ได้อย่างยั่งยืน : สถานการณ์สันติภาพโดยภาพรวม
2. ไทยมีระดับ 'สันติภาพ' อยู่ในอันดับ 113 จาก 163 ประเทศ ตาม Global Peace Index 2021
3. สนธิสัญญาห้ามอาวุธนิวเคลียร์ที่จะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 22 มกราคม 2564 จะสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างไร?
4. โควิด-19 เพราะเชื้อให้คนจำนวนไม่น้อยหันมาใช้ยาเสพติดมากขึ้น ส่วนคนขายปรับตัว ขายออนไลน์-ส่งไปรษณีย์
5. SDG Updates | ภาพรวมสถานการณ์ยาเสพติดโลกกับผลกระทบที่มีต่อ SDGs
6. ความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กเพิ่มขึ้นในช่วงโควิด-19: UN Women, UNODC, IAWP ออกคู่มือสำหรับตำรวจ จัดการเคสโดยคำนึงประเด็นทางเพศและ "ผู้รอดชีวิต" เป็นศูนย์กลาง
7. ผู้หญิงยังคงเผชิญกับ 'ความรุนแรงบนฐานของเพศสภาพ' (GBV) ในแต่ละวัน แต่รัฐบาลและงานด้านมนุษยธรรมยังให้ความสำคัญน้อยเกินไป
8. ผลกระทบจากโควิด-19 จะทำให้เด็กหญิงกว่า 10 ล้านคนเสี่ยงกับการแต่งงานก่อนวัยอันควร
9. 'ถ้าหนูไม่ออกไปทำงาน ชีวิตก็จะแย่กว่านี้' – เสียงเด็กหญิงจากงานที่สะท้อนว่าความก้าวหน้าที่ 'แรงงานเด็ก' ของโลกได้หยุดชะงักลง
10. 'Broken Generation' เด็กและเยาวชนที่แตกสลาย เมื่อโควิด-19 ในอินเดียคร่าชีวิตคนรุ่นพ่อแม่
11. ความพยายามจัดการค้ามนุษย์ของไทยตกระดับมาที่ Tier 2 Watch List โดยที่ 'การทุจริต' เป็นหนึ่งในปัจจัยสกัดพัฒนาการ
12. 'ทุจริตคอร์รัปชัน' เอื้อให้การลักลอบขนคนเข้าเมืองและการค้ามนุษย์ทำได้สะดวกขึ้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
13. 'เงินผิดกฎหมาย' พรางความเป็นอยู่ที่ดีของผู้คนและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
14. 78,000 – ตัวเลขชิ้นส่วน/สินค้าทำจากสัตว์ป่าที่ลักลอบค้าขายใน 5 ประเทศแม่น้ำโขงตอนล่าง
15. นักเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมและสิทธิที่ดินทั้งหมด 227 คน ถูกฆาตกรรมในปี 2020 นับเป็นตัวเลขสูงที่สุดในรอบ 9 ปี
16. นักข่าวทั่วโลก 62 คนถูกฆาตกรรมขณะปฏิบัติงานในปี 2563 และมีอีกจำนวนมากถูกคุกคาม-ข่มขู่ทางโลกออนไลน์-ออนไลน์
17. SDG Updates | บทบาทของสื่อมวลชนต่อ SDGs ในวันที่ข่าวสารข้อเท็จจริงปะปนกับการบิดเบือน และเสรีภาพของสื่อถูกคุกคาม
18. รายงานภาครัฐโลก 2564 ประเมินโครงสร้างและกลไกเชิงสถาบันของชาติ 24 ประเทศ หลังจากรับ SDGs มาปฏิบัติได้ 5 ปีแล้ว
19. ยุคเศรษฐกิจดิจิทัลจะเป็นอย่างไร? เมื่อครั้งหนึ่งของโลกยังเข้าถึงอินเทอร์เน็ตไม่ได้ และไม่มีกรอบ "global data governance"
20. สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนของ UN เรียกร้องให้มีการห้ามขาย-ใช้ AI ที่เป็นภัยคุกคามต่อสิทธิมนุษยชนเป็นการชั่วคราว
21. SDG Insights | เสรีภาพทางวิชาการ กับบทบาทของมหาวิทยาลัย ในฐานะพื้นที่พูดคุยให้สังคมพร้อมรับความเสี่ยงในอนาคต
22. Right to know สิทธิได้รู้ : การเปิดเผยข้อมูลสำคัญอย่างไรต่อการบรรลุ SDGs



P – Partnership พันธมิตรเพื่อการพัฒนา

1. UNDESA ออกรายงาน 'SDGs Report 2021' พบผลกระทบจากโควิด-19 ทำให้อัตราความยากจนขั้นรุนแรงทั่วโลกเพิ่มขึ้นในรอบ 20 ปี
2. นับถอยหลัง HLPF 2021
3. ธรรมชาติโลก (global governance) หลังโควิด-19 จะเป็นอย่างไร 'ความร่วมมือพหุภาคี' ยังคงเป็นหัวใจสำคัญ
4. เลขาธิการ UN ย้ำ โลกจะต่อสู้กับ climate change ได้ เมื่อประเทศ G20 เห็นตรงกัน – แสดงบทบาทนำ
5. รายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนฉบับล่าสุดเผย โควิด-19 ทำความก้าวหน้าการบรรลุ SDGs 'ถดถอย' และเรียกร้องให้เพิ่มพื้นที่ทางการคลังในประเทศกำลังพัฒนา
6. Build Back Better ที่ครอบคลุมและยั่งยืนในประเทศซีกโลกใต้เริ่มได้ด้วยการผ่อนปรนการชำระหนี้
7. เปิดตัว "แนวทางการพัฒนาภาคการเงินเพื่อความยั่งยืน" (Sustainable Finance Initiatives for Thailand) โดย 5 หน่วยงานกับดูแลภาคการเงินไทย
8. กลไกทางการเงินกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
9. การจัดทำข้อมูล "Disaggregated data" มีความท้าทายและจะช่วยวัดความยากจนได้อย่างไร? UNECE เผยแพร่แนวทางช่วยไขปัญหาให้นักสถิติและนักนโยบาย จัดการความยากจนได้ตรงจุดขึ้น
10. ข้อเสนอแนะเพื่อสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือด้านข้อมูล SDGs ที่เข้มแข็ง และครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย
11. ยุคเศรษฐกิจดิจิทัลจะเป็นอย่างไร? เมื่อครึ่งหนึ่งของโลกยังเข้าถึงอินเทอร์เน็ตไม่ได้ และไม่มีกรอบ "global data governance"
12. World Data Lab พบว่าคนราว 1.1 พันล้านคน มี 'ความยากจนทางอินเทอร์เน็ต' (Internet Poverty)

SDG Move และ IHPP

ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน: SDG Move

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เลขที่ 2 ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร

กรุงเทพมหานคร 10200

✉ **E-mail:** info@sdgmove.com

🌐 **Website:** <https://www.sdgmove.com/>

📘 **Facebook:** <https://www.facebook.com/sdgmoveth/>

สำนักงานพัฒนานโยบายสุภาพระหว่างประเทศ: IHPP

กระทรวงสาธารณสุข ถนนติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ

อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

✉ **E-mail:** info.ihppthailand@gmail.com

🌐 **Website:** <http://www.ihppthaigov.net/>

📘 **Facebook:** <https://www.facebook.com/ihpp.thailand>

An underwater photograph showing a large school of fish swimming in clear blue water. In the background, a large, curved, light blue structure, possibly a part of a ship or a large container, is visible. Sunlight rays penetrate the water from the top right corner, creating a bright, shimmering effect.

"During this pandemic, the most vulnerable have been the hardest hit ... We must increase our resilience. We must work together and take an integrated approach to health, hunger, climate, and equity crisis - no one is safe from COVID-19 until everyone is safe."

Volkan Bozkir

ประธานสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ



